

Instytut Rozwoju Gospodarczego

**SZKOŁA GŁÓWNA HANDLOWA
W WARSZAWIE**

Katarzyna Majchrzak

**KONIUNKTURA W HANDLU
I kwartał 2020**

PL ISSN 2392-3709

Badanie okresowe nr 105

Rada Programowa:

Elżbieta Adamowicz (przewodnicząca), Joanna Klimkowska (sekretarz),
Marco Malgarini, Gernot Nerb, Ataman Ozyildirim, István János Tóth

Komitet Redakcyjny i adres redakcji:

Konrad Walczyk (redaktor naczelny)
Katarzyna Majchrzak
Ewa Ratuszny
Agnieszka Danelczyk

ul. Madalińskiego 6/8, 02-513 Warszawa
www.sgh.waw.pl/irg

Wydawnictwo:

Szkoła Główna Handlowa w Warszawie
al. Niepodległości 162, 02-554 Warszawa

Publikacja została zrecenzowana zgodnie z wytycznymi MNiSW

Wersja elektroniczna czasopisma jest wersją pierwotną

©Copyright by Szkoła Główna Handlowa w Warszawie, Warszawa 2020

Wszelkie prawa zastrzeżone. All rights reserved.

ISSN 2392-3709

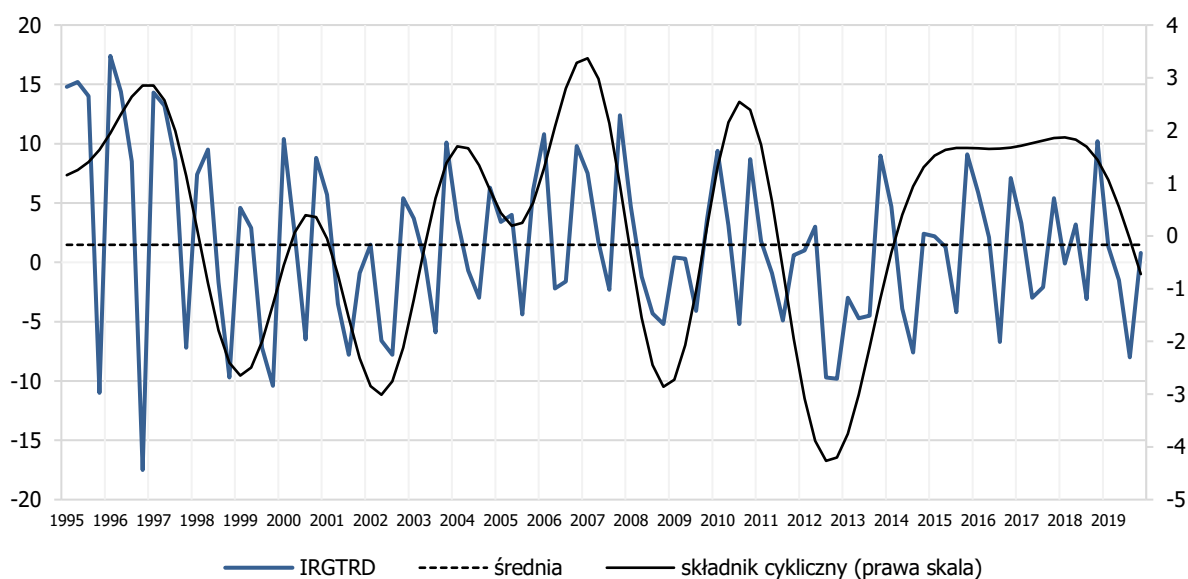
Nr rej. PR 18397

Informacje zawarte w niniejszym biuletynie oparte są na wynikach ankietowego badania koniunktury w handlu, przeprowadzonego przez IRG SGH po raz 105. W badaniu uczestniczyło 98 przedsiębiorstw. Metoda badawcza koniunktury opisana jest na stronie: <http://kolegia.sgh.waw.pl/pl/KAE/struktura/IRG/koniunktura/Strony/metody.aspx>.

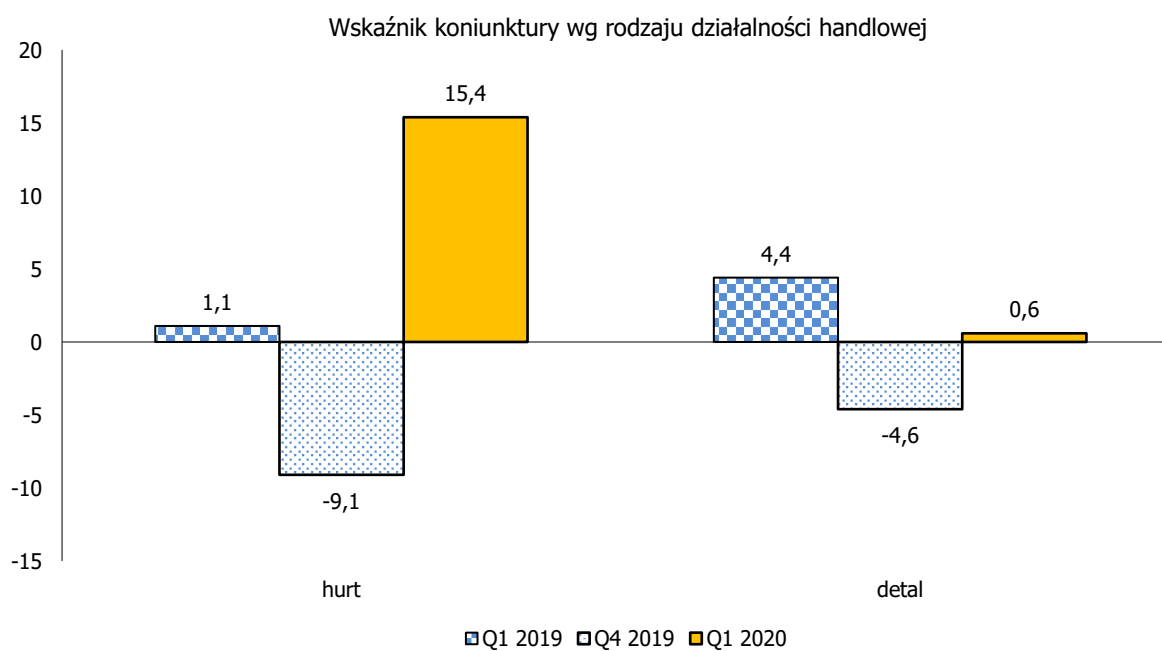
SPIS TREŚCI

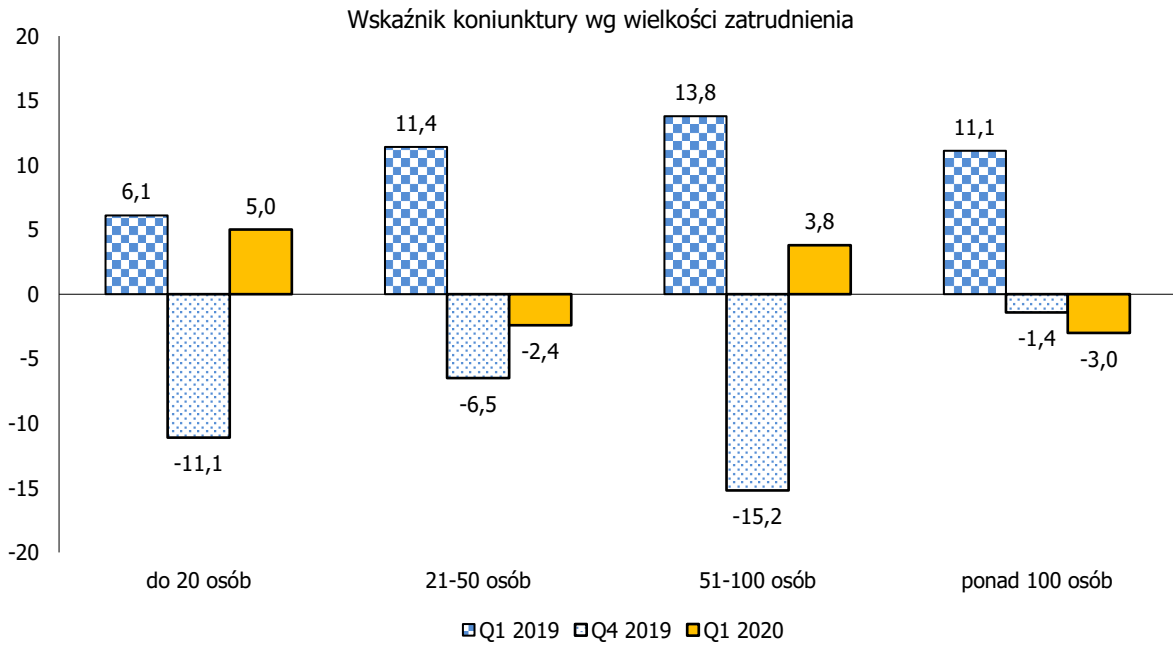
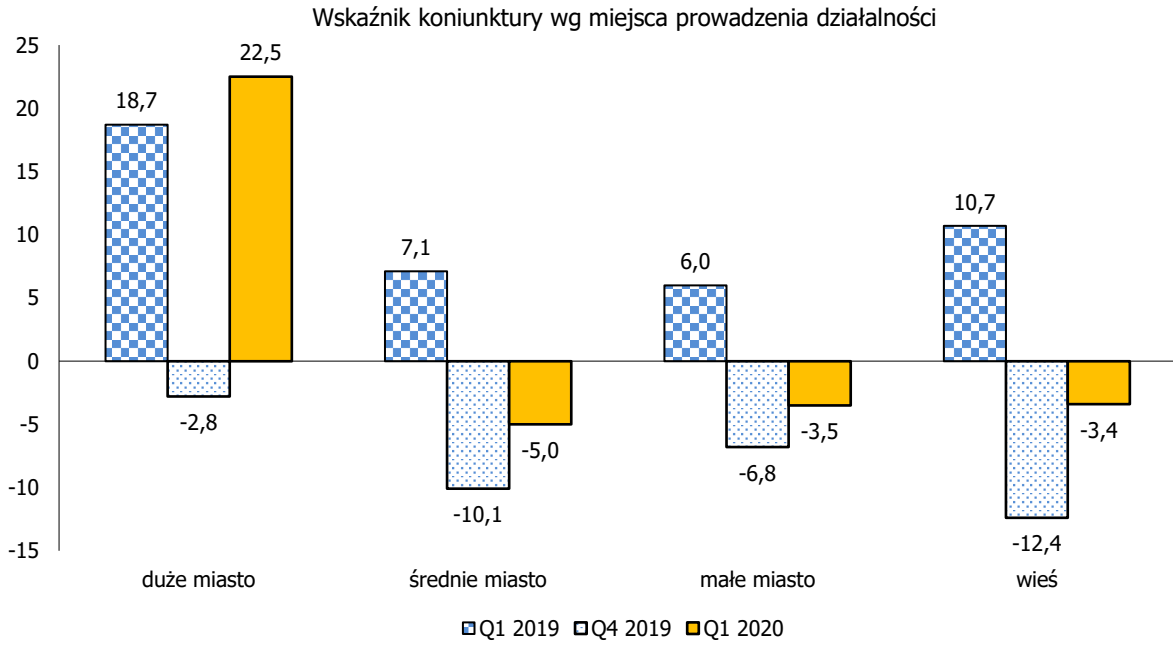
I.	WSKAŹNIK KONIUNKTURY	4
II.	WYNIKI BADANIA I WNIOSKI	6
	1. Wnioski ogólne	6
	2. Wyniki szczegółowe	9
	SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	9
	SYTUACJA FINANSOWA	11
	ZAPASY	13
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH	15
	ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH	17
	ZATRUDNIENIE	19
	KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI	21
	WOLUMEN SPRZEDAŻY	23
	POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA	25
	OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA	27
	CENY TOWARÓW	29
	CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTWA	29
III.	SUMMARY	30
IV.	KONIUNKTURA W HANDLU W 2019 r.	31

I. WSKAŹNIK KONIUNKTURY

składowe salda	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wolumen sprzedaży - przewidywania	9,1	13,1	-3,7	-18,6	-2,3
2. zakupy towarów od dostawców krajowych i zagranicznych - przewidywania	3,6	-0,6	1,0	-16,8	-12,6
3. zapasy - stan	-17,9	8,5	1,9	-11,4	-17,3
wskaźnik koniunktury (IRGTRD): $(1+2-3)/3$	10,2	1,3	-1,5	-8,0	0,8

II. WYNIKI BADANIA I WNIOSKI

1. Wnioski ogólne

1. Koniunktura w handlu w I kwartale 2020 r. poprawiła się. Wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zwiększyła się o 8,8 punktu i obecnie wynosi 0,8 pkt. Jest jednak niższa od średniej dla pierwszego kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona 4,4 pkt) oraz niższa od poziomu odnotowanego przed rokiem (10,2 pkt w I kwartale 2019 r.).

2. W przekroju według wielkości przedsiębiorstwa, mierzonej liczbą zatrudnionych, odnotowano spadek wartości wskaźnika jedynie dla przedsiębiorstw zatrudniających ponad 100 osób (z -1,4 pkt do -3,0 pkt). Dla pozostałych grup zanotowano wzrosty; największy, z poziomu -15,2 pkt do 3,8 pkt, dla przedsiębiorstw zatrudniających od 51 do 100 osób. W przypadku średnich przedsiębiorstw (zatrudniających od 21 do 50 osób) pomimo wzrostu wartość wskaźnika pozostała ujemna -2,4 pkt.

3. Poprawę koniunktury sygnalizują wszystkie grupy przedsiębiorstw, niezależnie od formy prowadzonej działalności. Największy wzrost wartości wskaźnika IRGTRD zanotowano dla przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą hurtową (z poziomu -9,1 pkt do 15,4 pkt), a najmniejszy, z poziomu -4,6 pkt do wysokości 0,6 pkt, dla przedsiębiorstw zajmujących się sprzedażą detaliczną.

4. W przekroju według miejsca prowadzenia działalności poprawę koniunktury zanotowały wszystkie grupy przedsiębiorstw. Największy wzrost, z poziomu -2,8 pkt do 22,5 pkt, odnotowano dla przedsiębiorstw działających w dużych miastach. Dla pozostałych grup firm, pomimo wzrostów, wskaźnik koniunktury utrzymał ujemne wartości: dla przedsiębiorstw z miast średniej wielkości -5,0 pkt (wzrost w ciągu kwartału o 5,1 pkt), przedsiębiorstw z małych miast -3,5 pkt (wzrost o 3,3 pkt), przedsiębiorstw prowadzących działalność handlową we wsiach -3,4 pkt (wzrost o 9,0 pkt).

5. Wartość ogólnego wskaźnika koniunktury w handlu zwiększyła się. Spadły jednak wartości sald odpowiedzi na pytania o: zmianę ogólnej i finansowej sytuacji przedsiębiorstw handlowych, wielkość zakupów produktów krajowych i zagranicznych, zapasów, zatrudnienia oraz wolumen sprzedawanych towarów. Mimo to ankietowani ocenili ogólną kondycję swoich przedsiębiorstw jako dobrą. Ich przewidywania dotyczące najbliższych 6 miesięcy są optymistyczne.

6. Od początku prowadzenia badań koniunktury w handlu przedsiębiorstwa niezmiennie wymieniają trzy czynniki utrudniające jego rozwój: silną konkurencję, wysokie koszty zatrudnienia pracowników i niedostateczny popyt. Tak też było w I kwartale 2020 r. W porównaniu z IV kwartałem 2019 r. wzrósł odsetek ankietowanych przedsiębiorstw wskazujących na wysokie koszty zatrudnienia pracowników (z 77,2% do 83,8%), obniżyły się natomiast odsetki badanych, którzy wymieniają konkurencję (z 75,2% do 69,3%) oraz niedostateczny popyt (z 48% do 39,7%) jako główne bariery rozwoju. W dalszej kolejności uczestnicy badania wymienili: zbyt małą powierzchnię sprzedaży i magazynów, niedostateczną podaż oraz wysokie koszty oprocentowania kredytów.

7. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o ogólną sytuację przedsiębiorstw handlowych obniżyła się w porównaniu z IV kwartałem 2019 r. o 15,1 pkt, osiągając wysokość -32,4 pkt, niższą od poziomu zanotowanego rok wcześniej o 7,4 pkt. Przedsiębiorstwa spodziewają się, że ich ogólna sytuacja ekonomiczna w najbliższych miesiącach pogorszy się, jednak w mniejszym stopniu niż w pierwszym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi -7,7 pkt).

8. Pogorszyła się również sytuacja finansowa przedsiębiorstw handlowych. Wartość salda pozostała ujemna (-29,1 pkt) i jest nieco niższa od wartości z I kwartału 2019 roku (-26,4 pkt). Rozkład odpowiedzi był następujący: 6,1% badanych przedsiębiorstw uznało, że względem IV kwartału 2019 r. ich sytuacja finansowa poprawiła się, 58,7% ankietowanych stwierdziło, że ich sytuacja nie uległa zmianie, natomiast 35,2% badanych odnotowało jej pogorszenie się. Przedsiębiorstwa handlowe

spodziewają się pogorszenia się ich sytuacji finansowej w kolejnych miesiącach, lecz w mniejszym stopniu niż w pierwszym kwartale (wartość salda prognostycznego równa -21,4 pkt).

9. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zapasów spadła względem IV kwartału 2019 r. o 5,9 pkt i wynosi obecnie -17,3 pkt. Jest zbliżona do wartości sprzed roku (wyniosła wówczas -17,9 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 14% badanych przedsiębiorstw uznało, że ich zapasy się zwiększyły, 54,7% nie stwierdziło żadnych zmian w ich poziomie, a 31,3% ankietowanych poinformowało o spadku wielkości zapasów. Przewidywany jest spadek poziomu zapasów przedsiębiorstw handlowych w nadchodzących miesiącach, mniejszy jednak od zanotowanego w pierwszym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi -3,5 pkt).

10. W ciągu ostatniego kwartału zmniejszyła się wielkość zakupów od dostawców krajowych. Wartość salda obniżyła się z -11,9 pkt do -22,3 pkt. Jest zbliżona do wartości zanotowanej w I kwartale 2019 r. (wówczas -22,7 pkt). Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się, że wielkość zakupów od dostawców krajowych obniży się w najbliższym okresie, lecz spadek będzie mniejszy niż odnotowany w pierwszym kwartale (wartość salda prognostycznego jest równa -9,4 pkt).

11. Spadła również wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zakupów od dostawców zagranicznych (z poziomu -3,7 pkt do -15,6 pkt). Jest jednak wyższa niż w I kwartale 2019 roku (wówczas -19,4 pkt). Na bieżącą wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 4,2% respondentów zwiększyło – w porównaniu z IV kwartałem 2019 r. – zakupy od dostawców zagranicznych, 76% utrzymało je na dotychczasowym poziomie, natomiast 19,8% zmniejszyło je. Zdaniem handlowców, w kolejnych miesiącach wielkość zakupów od dostawców zagranicznych ulegnie dalszemu spadkowi (wartość salda prognostycznego wynosi -15,8 pkt).

12. Zmniejszyła się wielkość zatrudnienia w handlu. Wartość salda spadła z poziomu -18,7 pkt do -20,3 pkt. Jest również niższa od wysokości odnotowanej w analogicznym okresie 2019 roku (wówczas -17,6 pkt). Przedsiębiorstwa planują cięcia w zatrudnieniu w najbliższych miesiącach, jednak wielkość spadku będzie mniejsza niż w pierwszym kwartale (wartość salda prognostycznego równa -15,4 pkt).

13. W 65% ankietowanych przedsiębiorstw handlowych ceny wzrosły w porównaniu z IV kwartałem 2019 r. (z czego w: 32,2% o więcej procent, 16,7% o tyle samo procent i 16,1% o mniej procent), w 29,3% ceny nie zmieniły się, a w 5,7% obniżyły się. Uczestnicy badania spodziewają się dalszego wzrostu cen w następnych miesiącach.

14. Zmniejszył się wolumen sprzedawanych towarów. Wartość salda spadła o 10,9 pkt i obecnie wynosi -28 pkt. Jest zbliżona do poziomu sprzed roku (była wówczas równa -29,5 pkt). Na obecną wartość salda złożyły się następujące odpowiedzi: 12,8% przedsiębiorstw handlowych uznało, że w I kwartale 2020 r. względem IV kwartału 2019 r. wolumen sprzedawanych przez nie towarów zwiększył się, 46,4% respondentów wskazało, iż utrzymał się on na tym samym poziomie, natomiast u 40,8% ankietowanych nastąpił spadek. Przedsiębiorstwa handlowe przewidują spadek wielkości sprzedaży w najbliższym półroczu, jednak znacznie mniejszego niż w odnotowany w pierwszym kwartale (wartość salda prognostycznego wynosi -2,3 pkt).

15. Wartość salda odpowiedzi na pytanie o wielkość ogólnej powierzchni magazynowej podwyższyła się w ciągu kwartału z 1,5 pkt do 2,2 pkt. Jest również wyższa (o 7,4 pkt) niż rok wcześniej. Prognozy są również optymistyczne (wartość salda przewidywań wynosi 5,2 pkt).

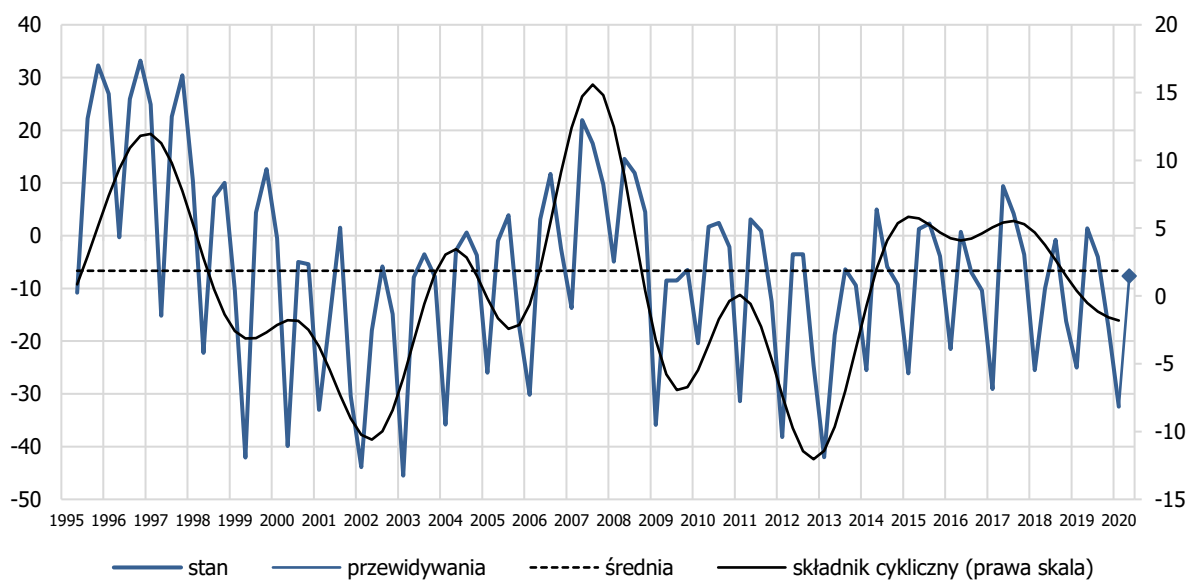
16. Ogólna sytuacja przedsiębiorstw handlowych w I kwartale 2020 r. została przez nie oceniona jako dość dobra. Wartość salda odpowiedzi na to pytanie wynosi 2,9 pkt i jest znacząco niższa od dziesięcioletniej średniej (8,8 pkt). Rozkład odpowiedzi jest następujący: 20,6% badanych

przedsiębiorstw uznało ogólną kondycję swojego przedsiębiorstwa za dobrą, 61,7% za średnią, natomiast 17,7% za słabą. Przedsiębiorstwa handlowe spodziewają się jednak pogorszenia się swojej ogólnej sytuacji w nadchodzącym półroczu (wartość salda prognostycznego jest równa -8,6 pkt).

17. Wartość salda odpowiedzi na pytanie dotyczące konkurencji na rynku zwiększyła się o 5,5 pkt w stosunku do poprzedniego kwartału, osiągając poziom 33,7 pkt. Jest on jednak niższy od wartości odnotowanej w analogicznym okresie 2019 r. (wówczas 35,9 pkt). Rozkład odpowiedzi był następujący: 35,4% ankietowanych przedsiębiorstw uznało, że w I kwartale 2020 r. względem IV kwartału 2019 r. konkurencja dla nich wzrosła, 62,9% nie zauważyło zmiany, zaś 1,7% odnotowało jej spadek. W najbliższym okresie przedsiębiorstwa spodziewają się spadku zagrożenia konkurencyjnego.

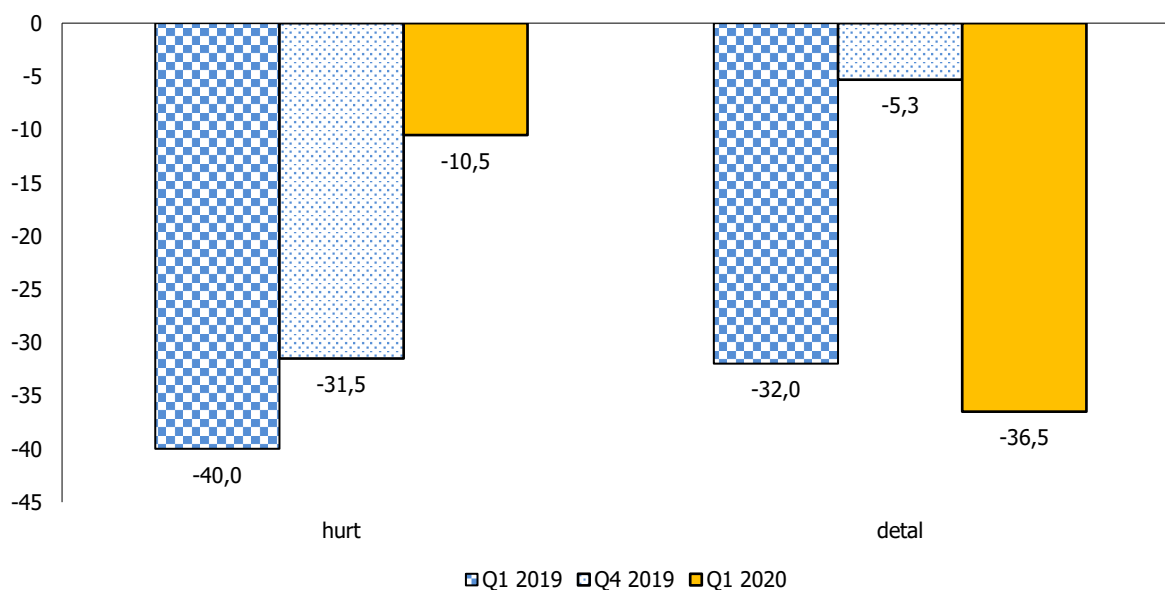
2. Wyniki szczegółowe

SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

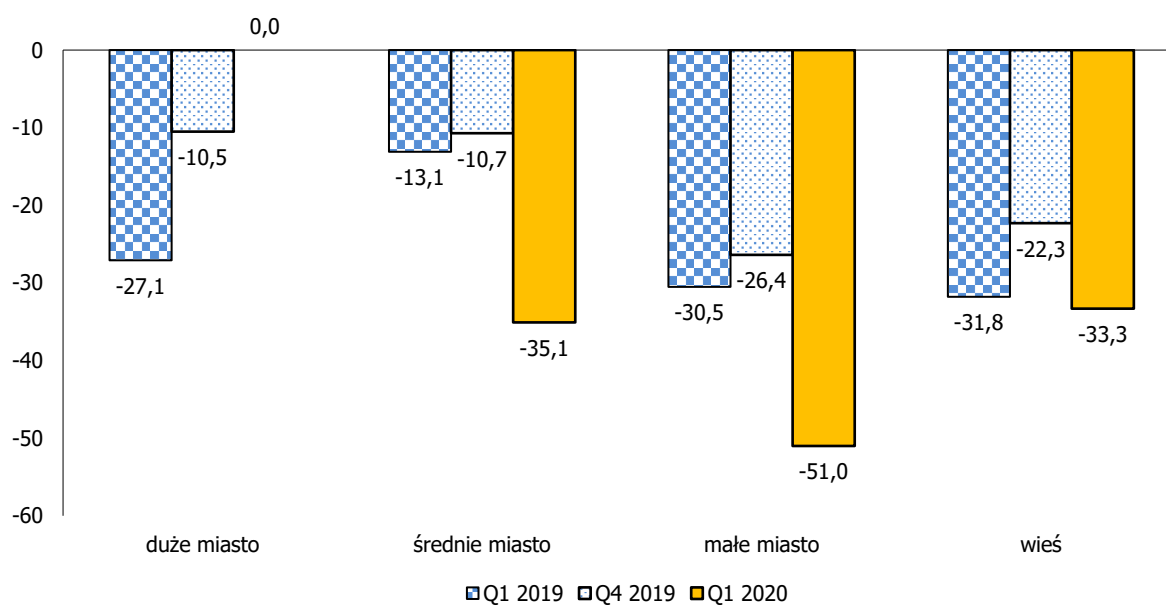

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. poprawa	4,2	19,2	16,6	9,9	6,1	17,9
2. brak zmiany	66,5	62,9	62,8	62,9	55,3	56,5
3. pogorszenie	29,2	17,8	20,6	27,2	38,5	25,6
saldo (1.-3.)	-25,0	1,4	-4,0	-17,3	-32,4	-7,7

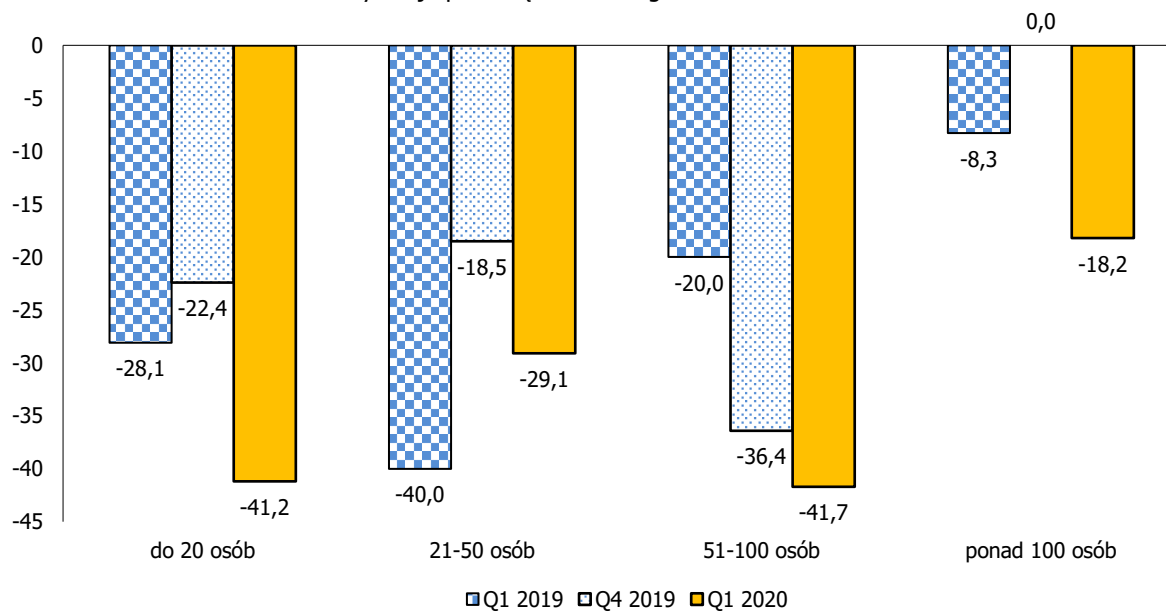
Sytuacja przedsiębiorstwa wg rodzaju działalności handlowej

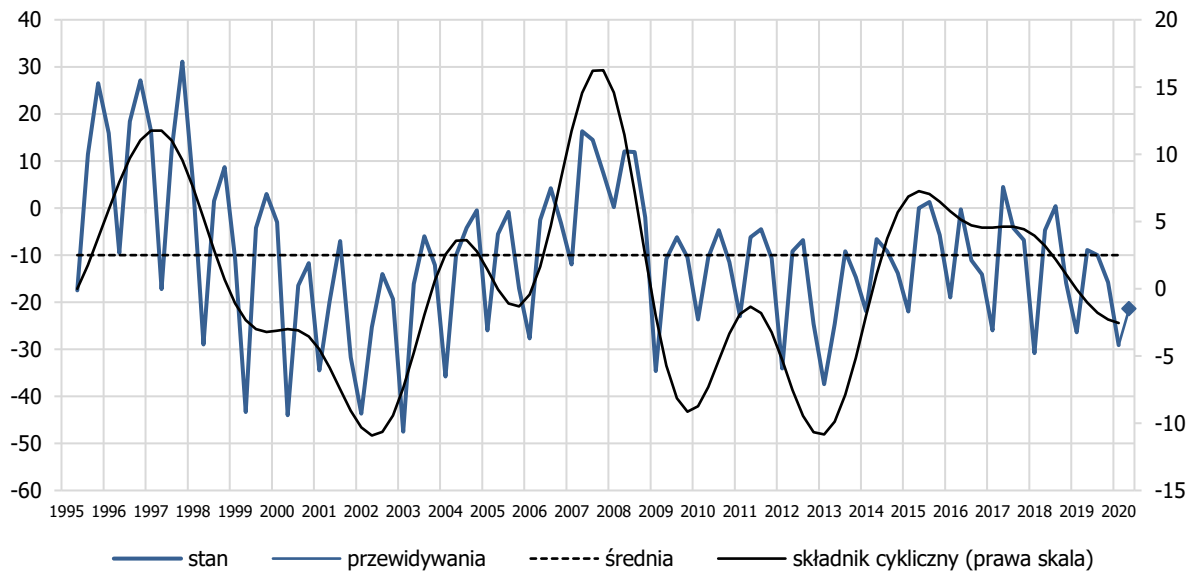
Sytuacja przedsiębiorstwa wg miejsca prowadzenia działalności

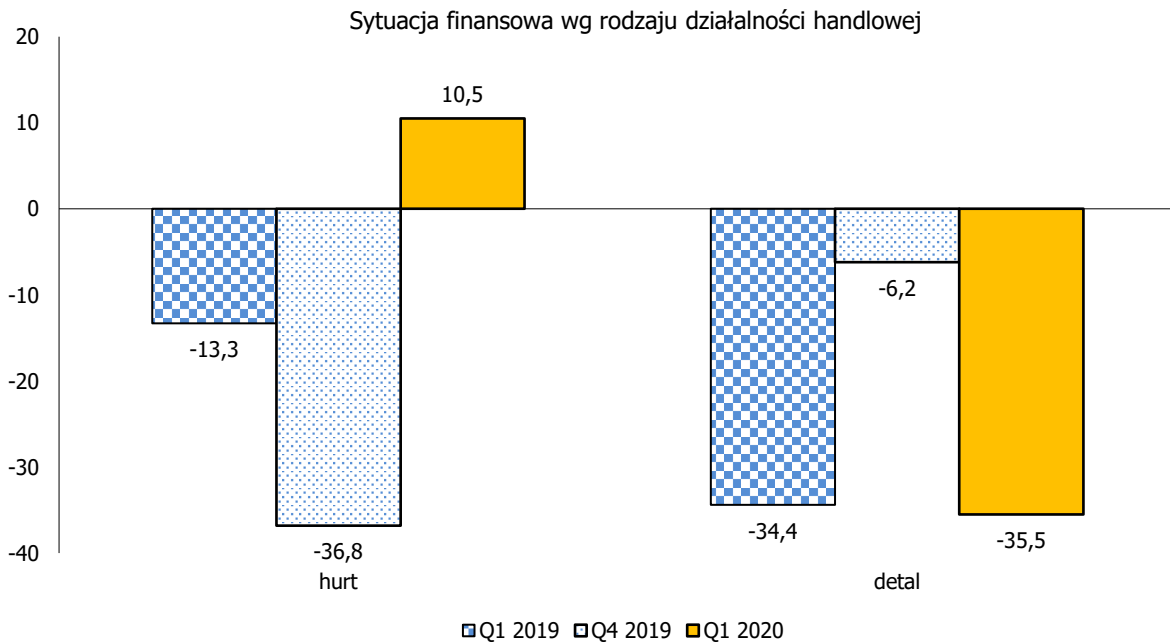
Sytuacja przedsiębiorstwa wg wielkości zatrudnienia

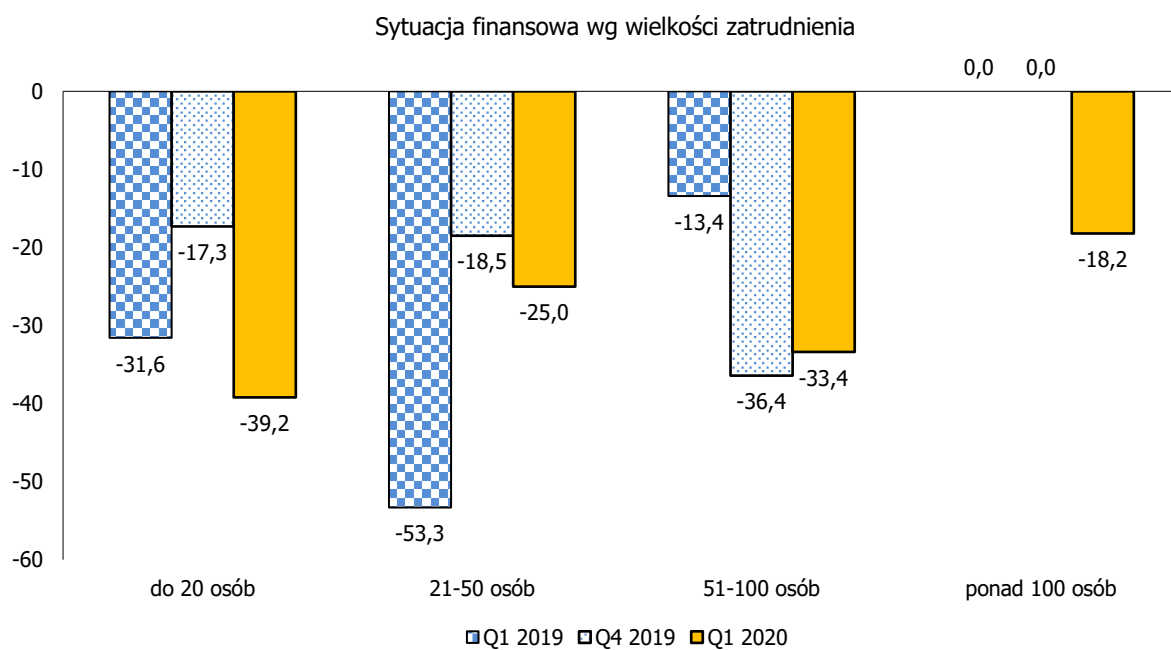
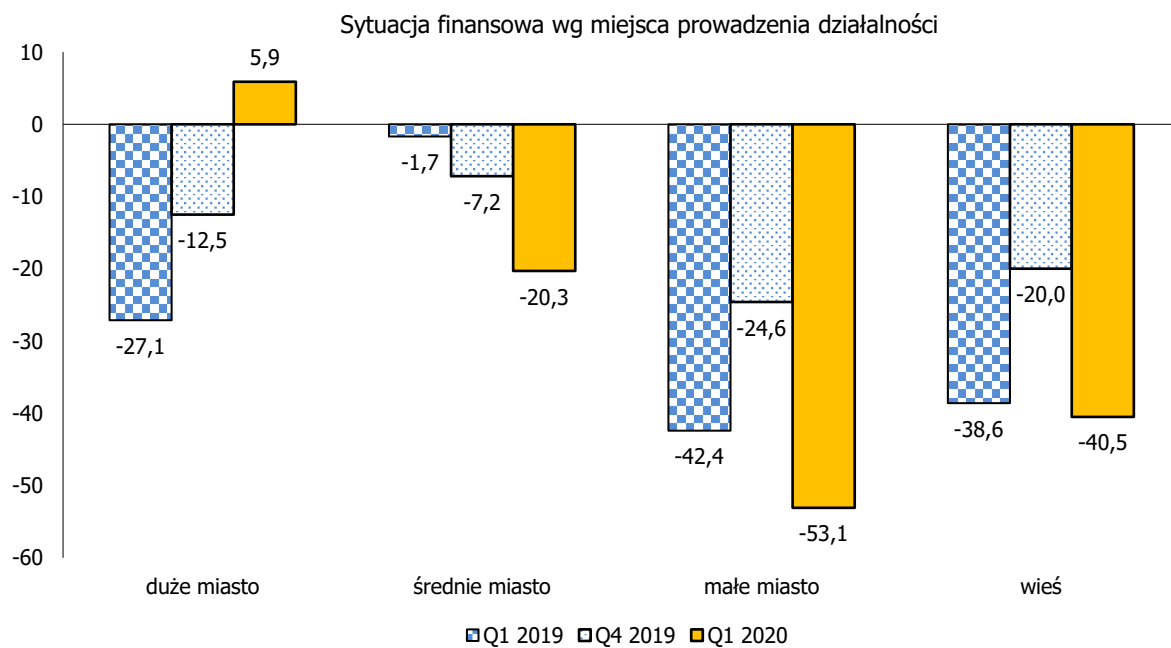

SYTUACJA FINANSOWA

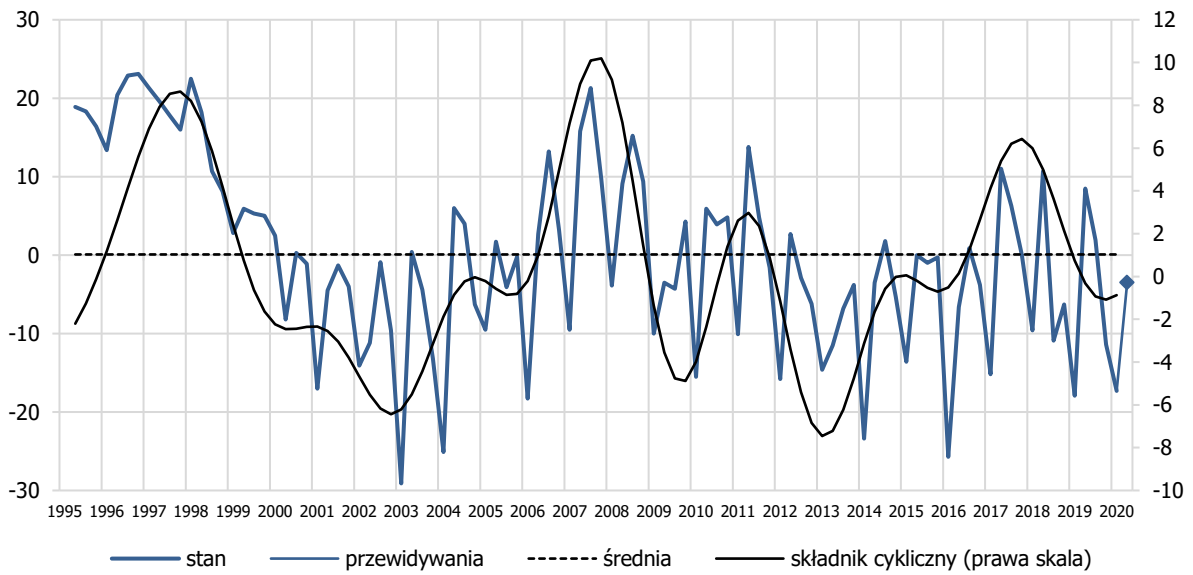

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. poprawa	6,6	15,5	17,6	10,9	6,1	11,9
2. brak zmiany	60,4	60,1	54,8	62,4	58,7	54,8
3. pogorszenie	33,0	24,4	27,6	26,7	35,2	33,3
saldo (1.-3.)	-26,4	-8,9	-10,0	-15,8	-29,1	-21,4

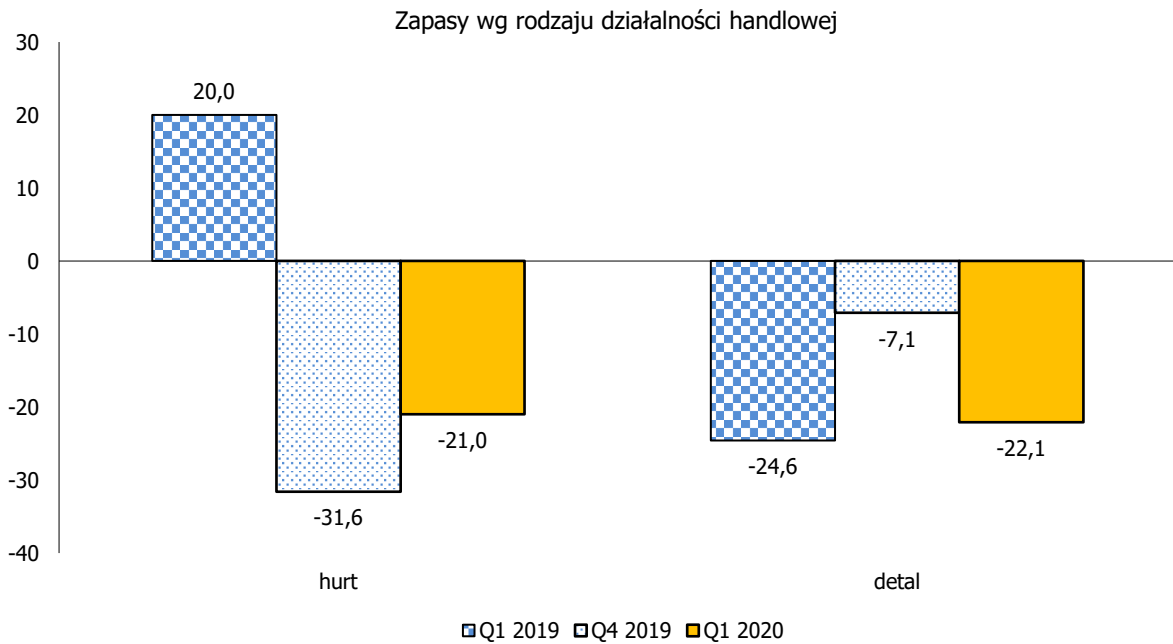

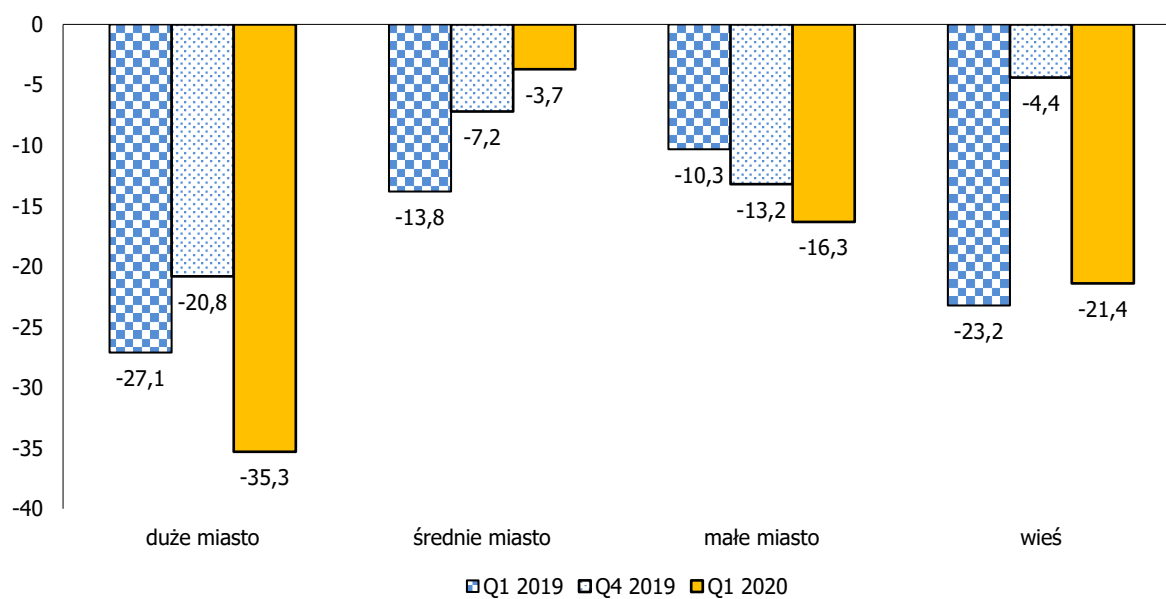
ZAPASY

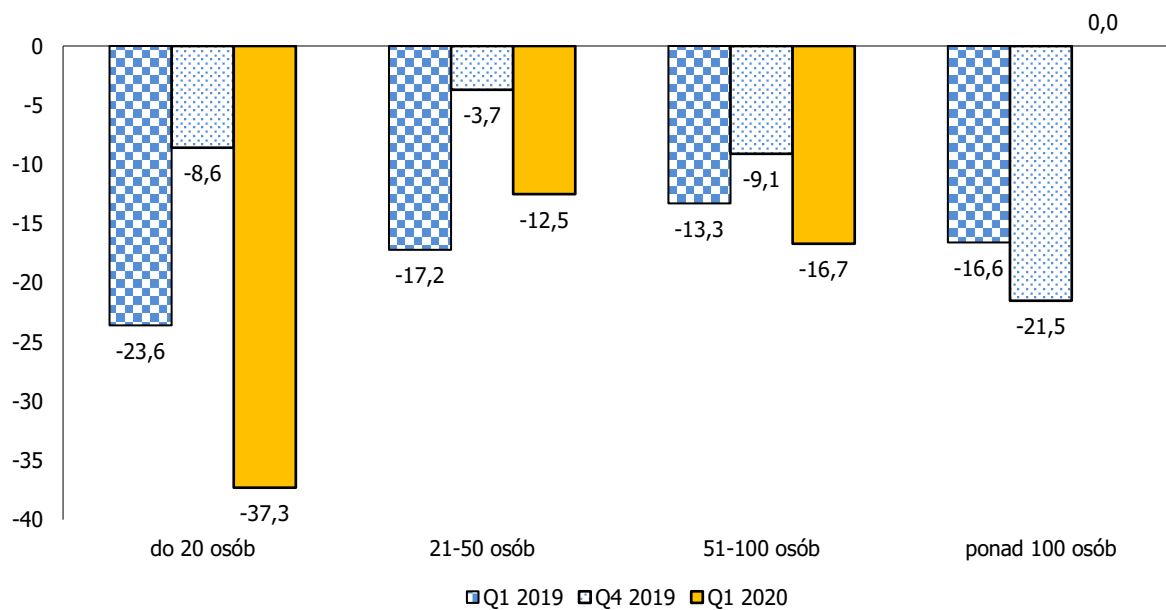
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	12,1	21,6	21,4	11,4	14,0	16,7
2. brak zmiany	58,0	65,3	59,1	65,8	54,7	63,1
3. spadek	30,0	13,1	19,5	22,8	31,3	20,2
saldo (1.-3.)	-17,9	8,5	1,9	-11,4	-17,3	-3,5

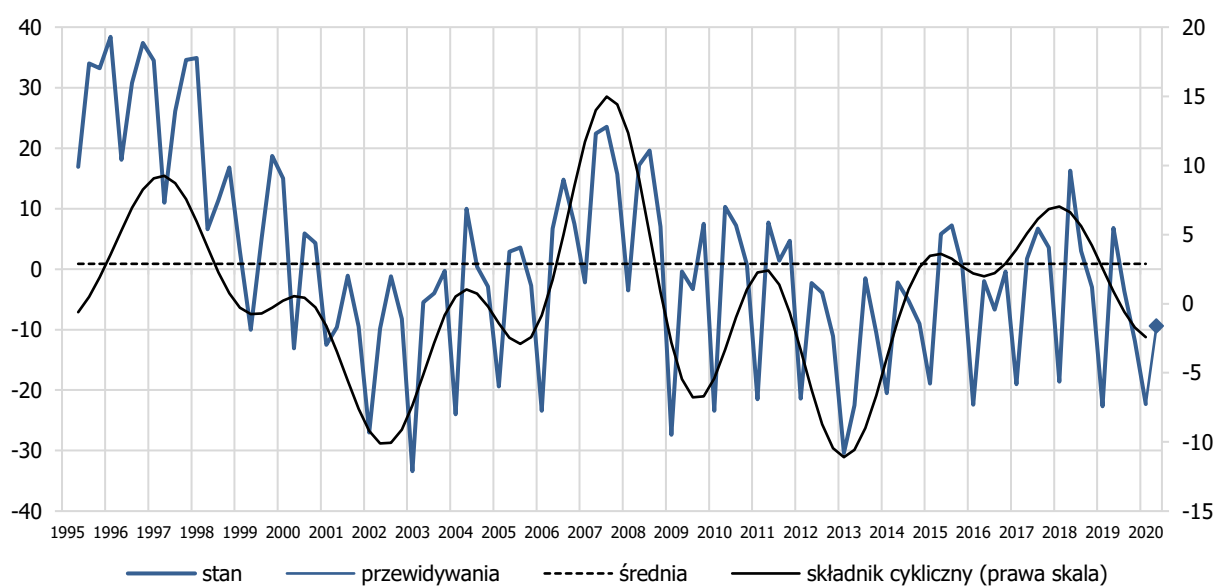
Zapasy wg miejsca prowadzenia działalności

Zapasy wg wielkości zatrudnienia

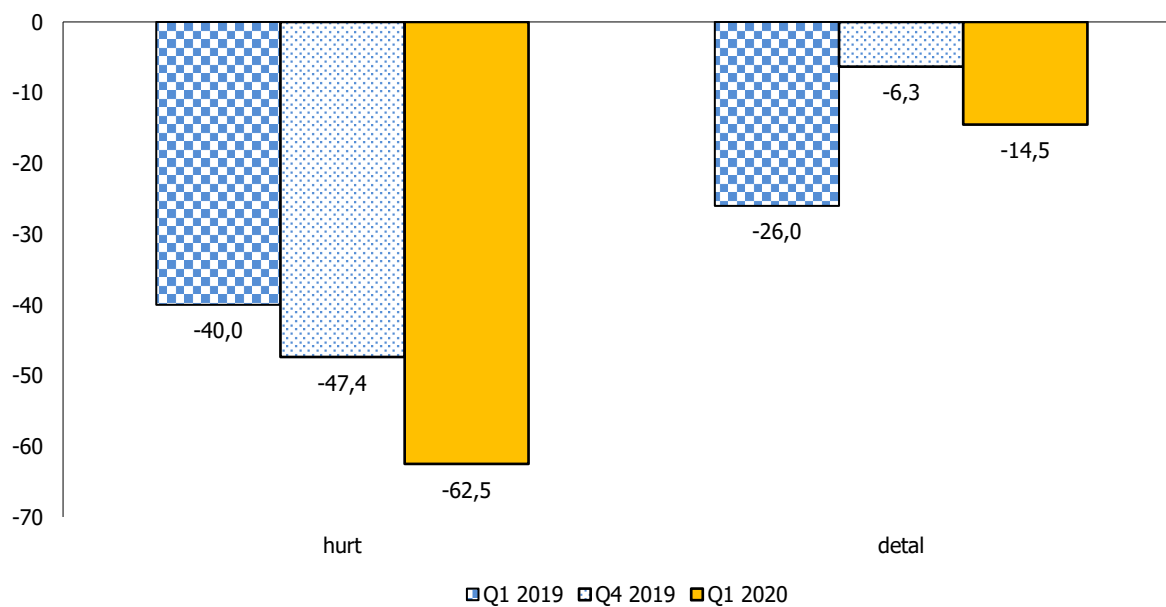

ZAKUPY OD DOSTAWCÓW KRAJOWYCH

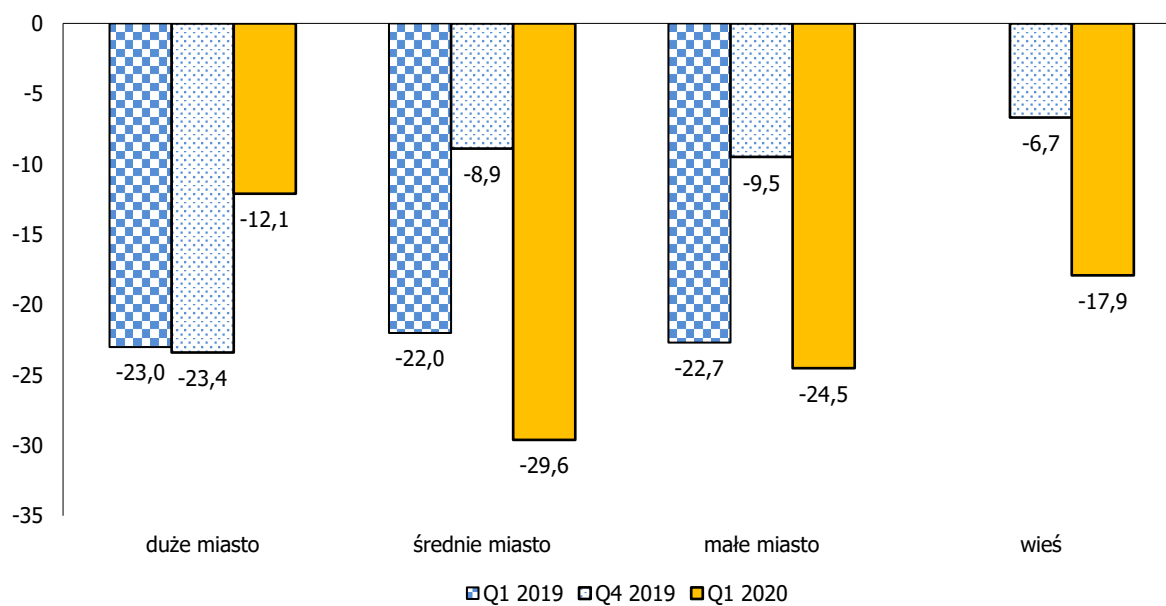

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	9,5	19,4	19,4	8,5	9,1	9,9
2. brak zmiany	58,3	68,0	57,7	71,1	59,4	70,8
3. spadek	32,2	12,6	23,0	20,4	31,4	19,3
saldo (1.-3.)	-22,7	6,8	-3,6	-11,9	-22,3	-9,4

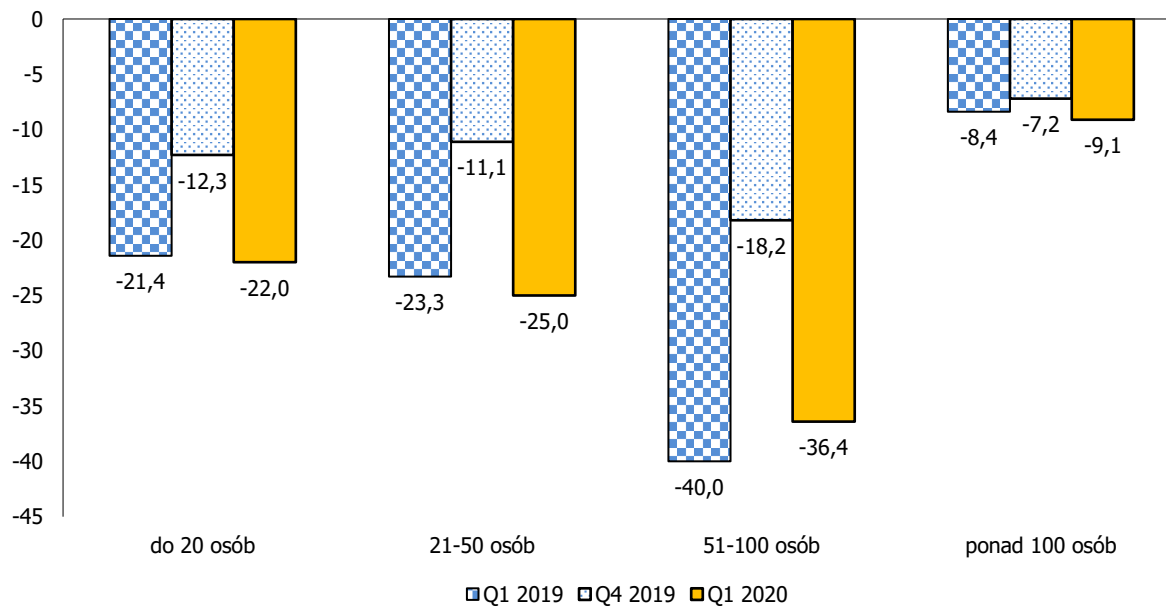
Zakupy od dostawców krajowych wg rodzaju działalności handlowej

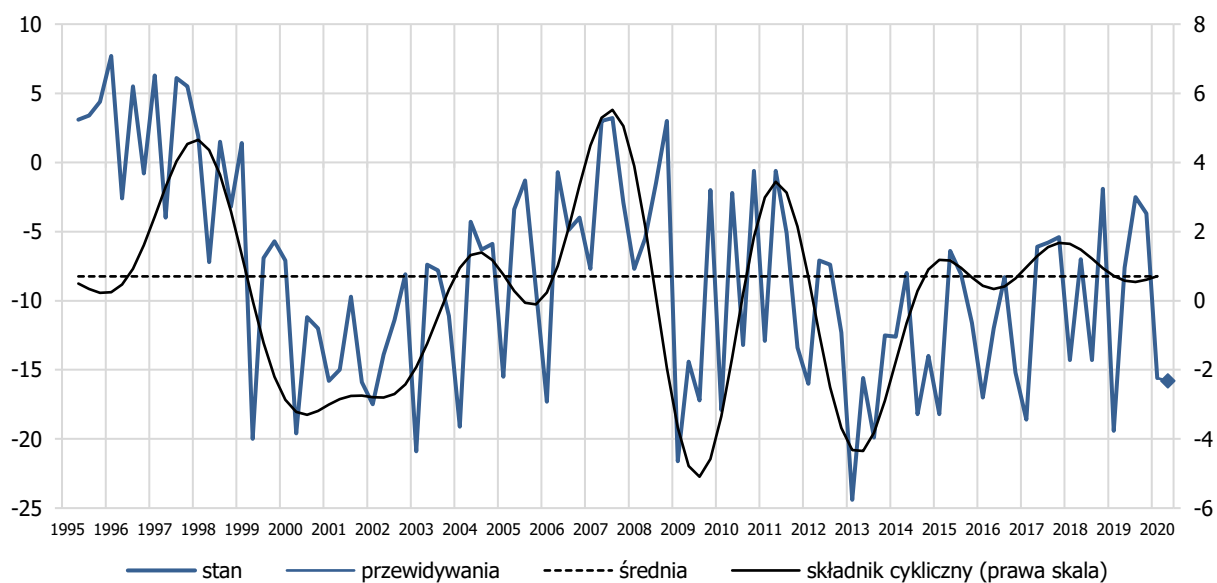
Zakupy od dostawców krajowych wg miejsca prowadzenia działalności

Zakupy od dostawców krajowych wg wielkości zatrudnienia

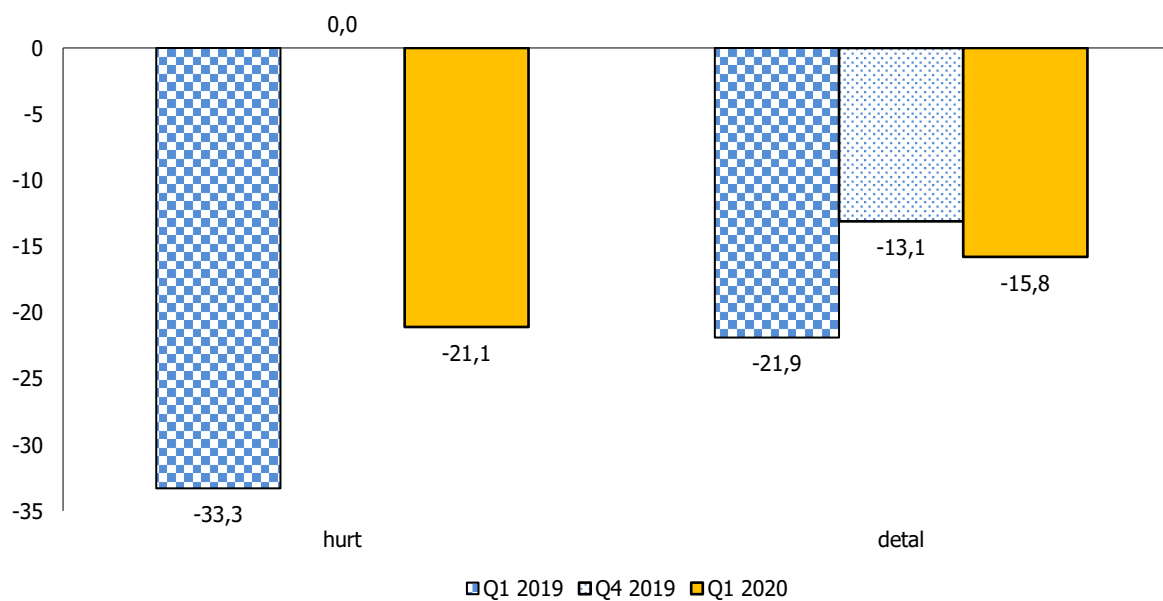

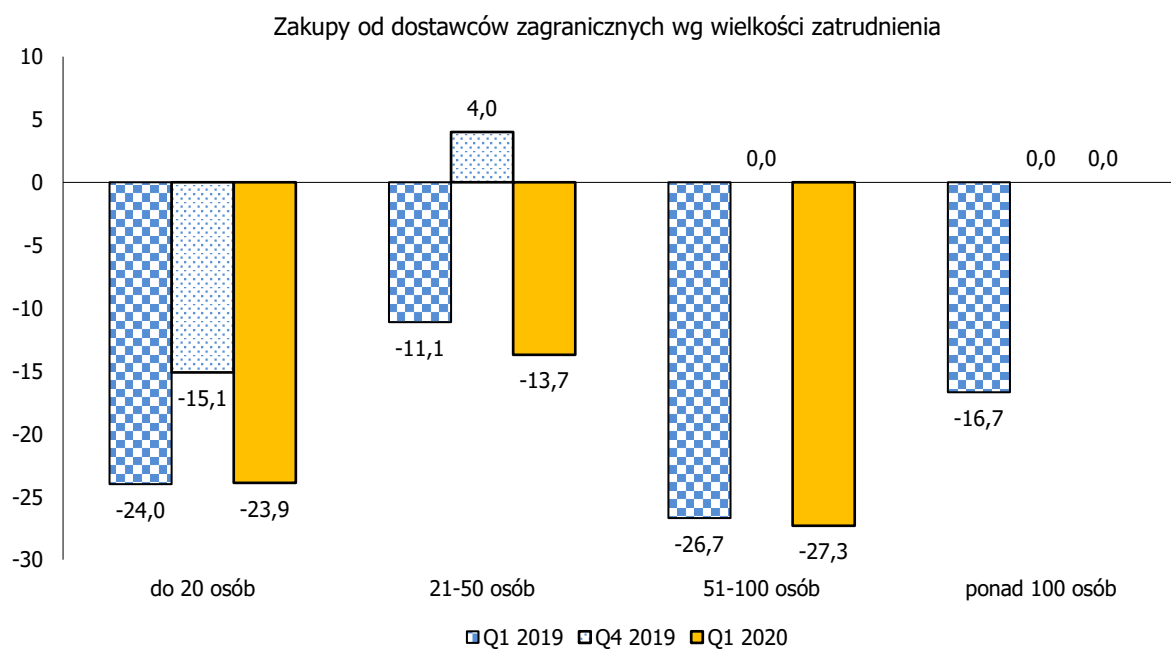
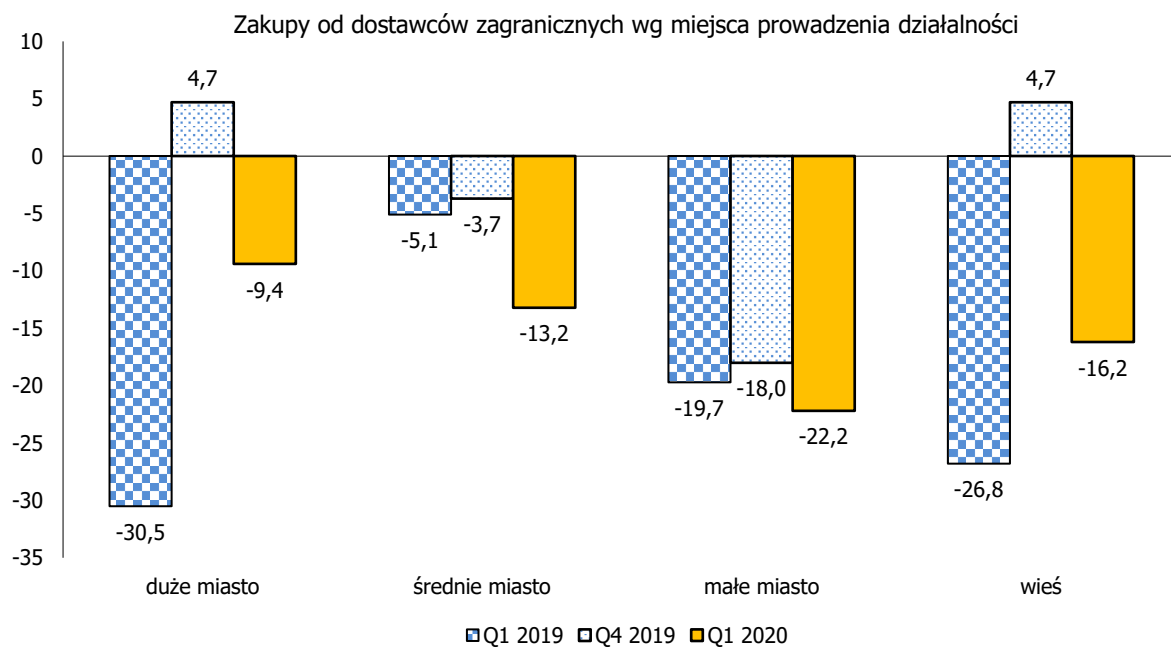
ZAKUPY OD DOSTAWCÓW ZAGRANICZNYCH

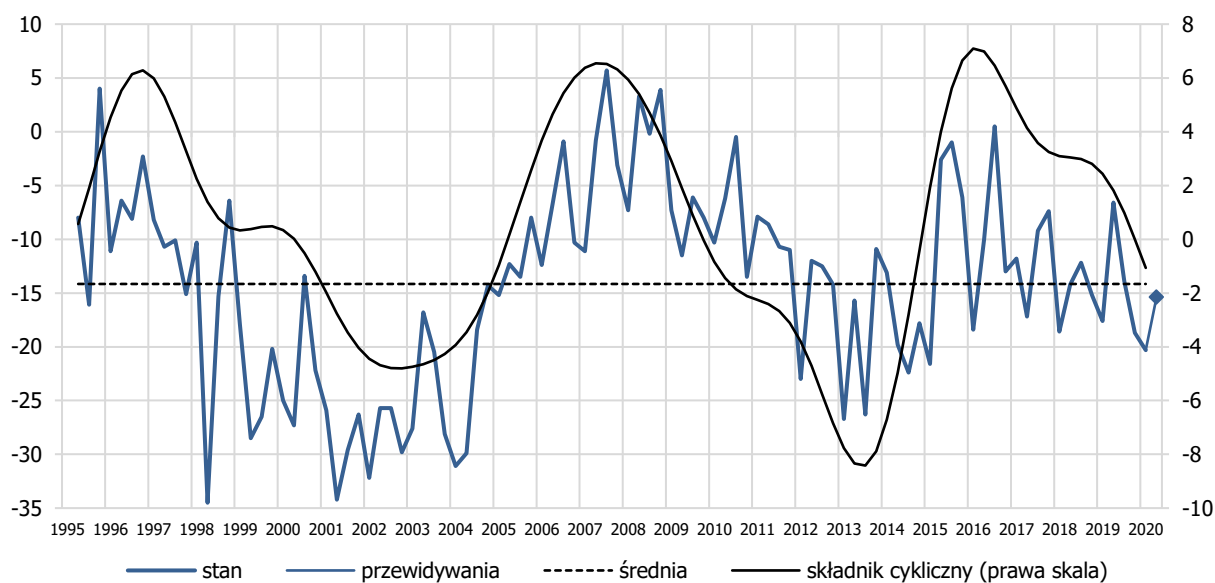
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	5,4	8,5	13,0	10,1	4,2	3,6
2. brak zmiany	69,8	75,4	71,5	76,2	76,0	77,0
3. spadek	24,8	16,1	15,5	13,8	19,8	19,4
saldo (1.-3.)	-19,4	-7,6	-2,5	-3,7	-15,6	-15,8

Zakupy od dostawców zagranicznych wg rodzaju działalności handlowej

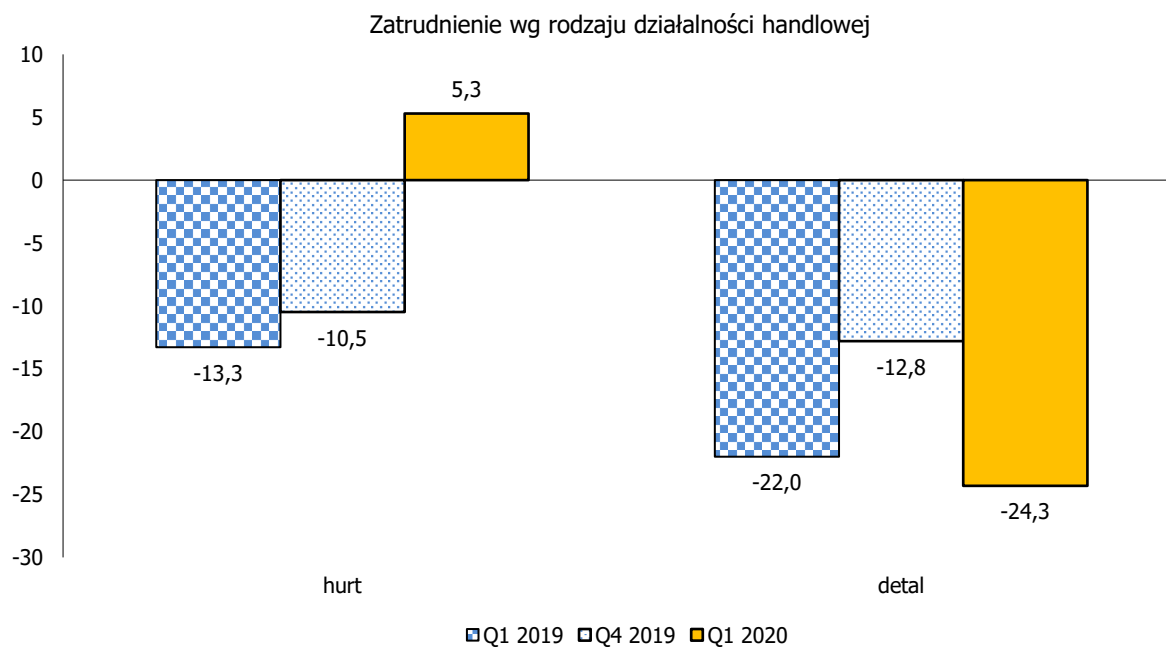

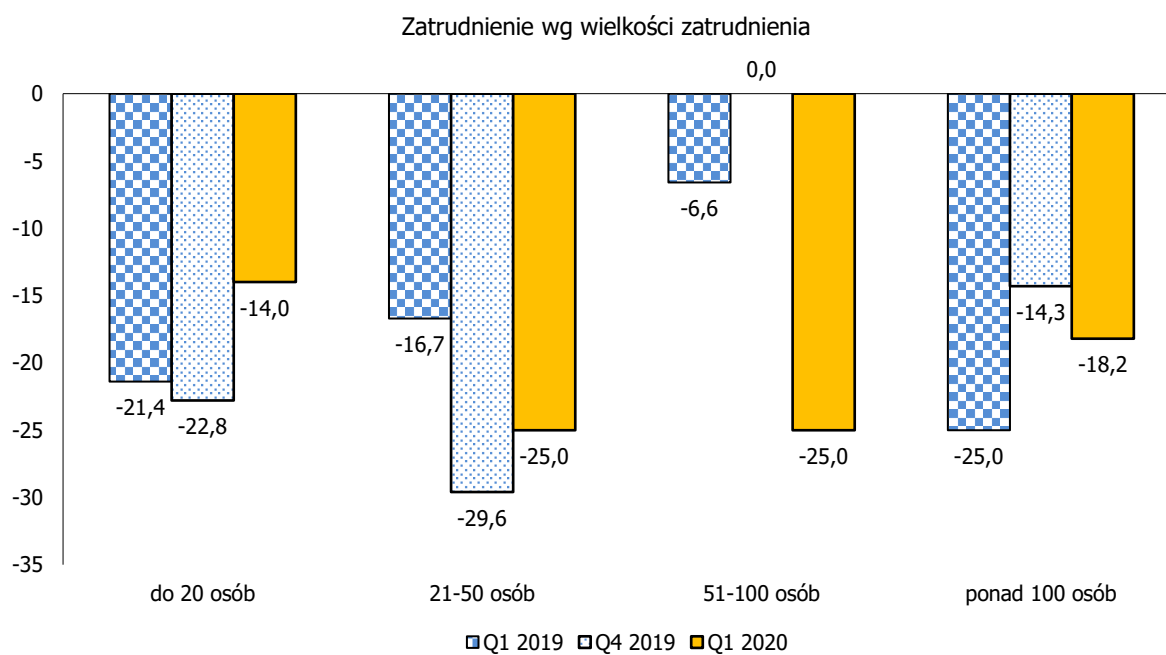
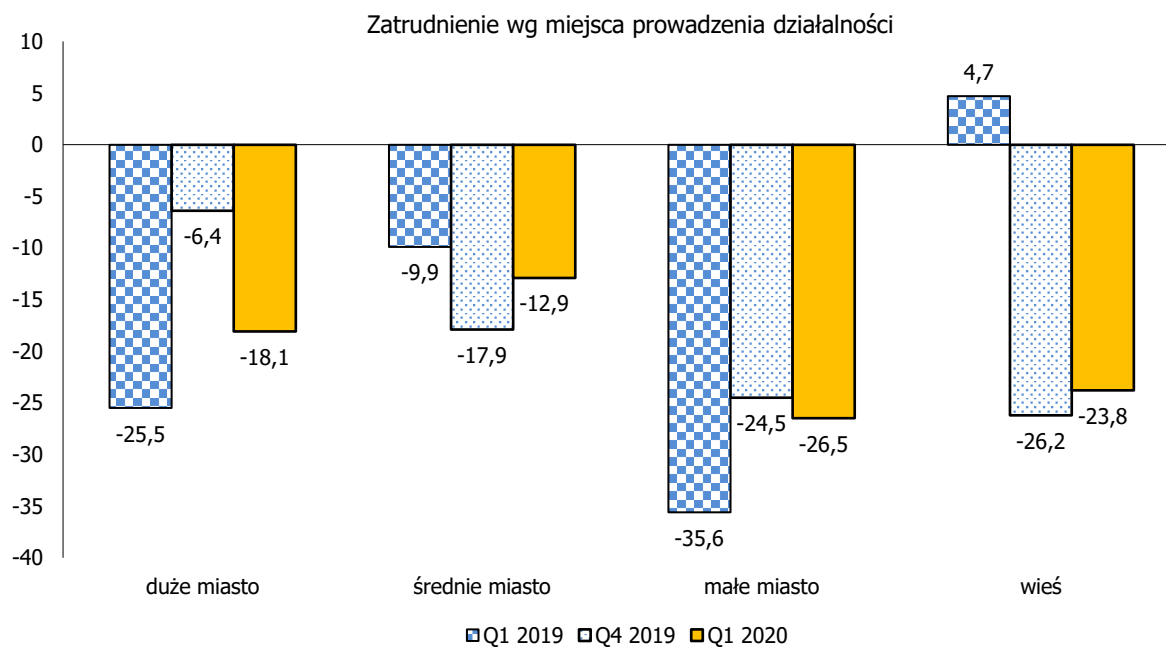

ZATRUDNIENIE

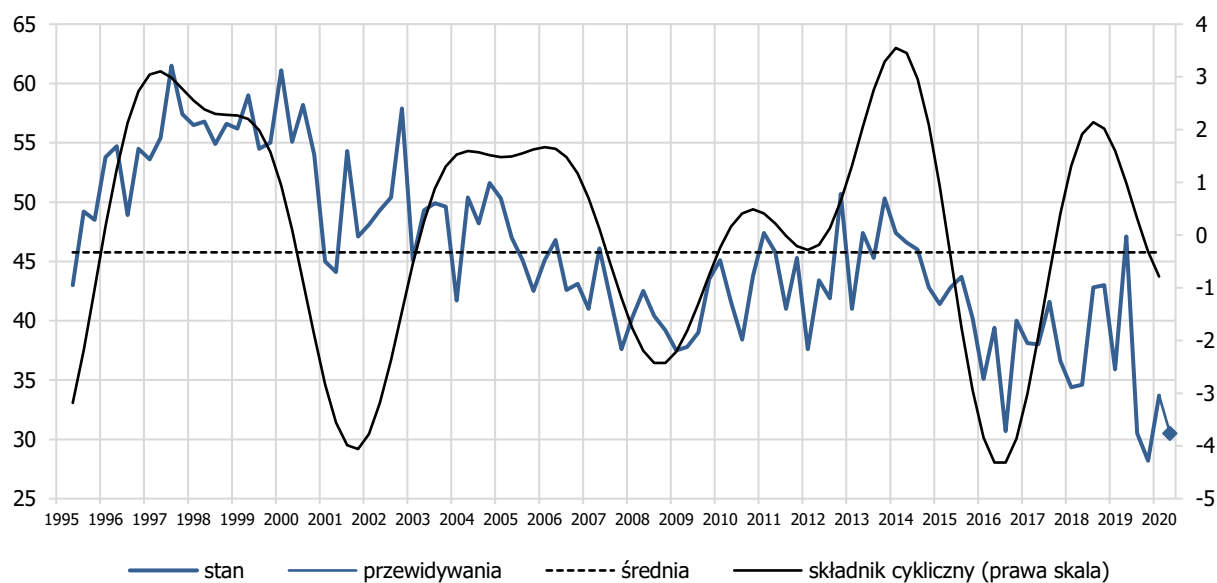

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	4,8	7,1	6,8	7,6	6,7	6,3
2. brak zmiany	72,9	79,2	72,5	66,2	66,3	72,0
3. spadek	22,2	13,7	20,7	26,3	27,0	21,7
saldo (1.-3.)	-17,6	-6,6	-13,9	-18,7	-20,3	-15,4

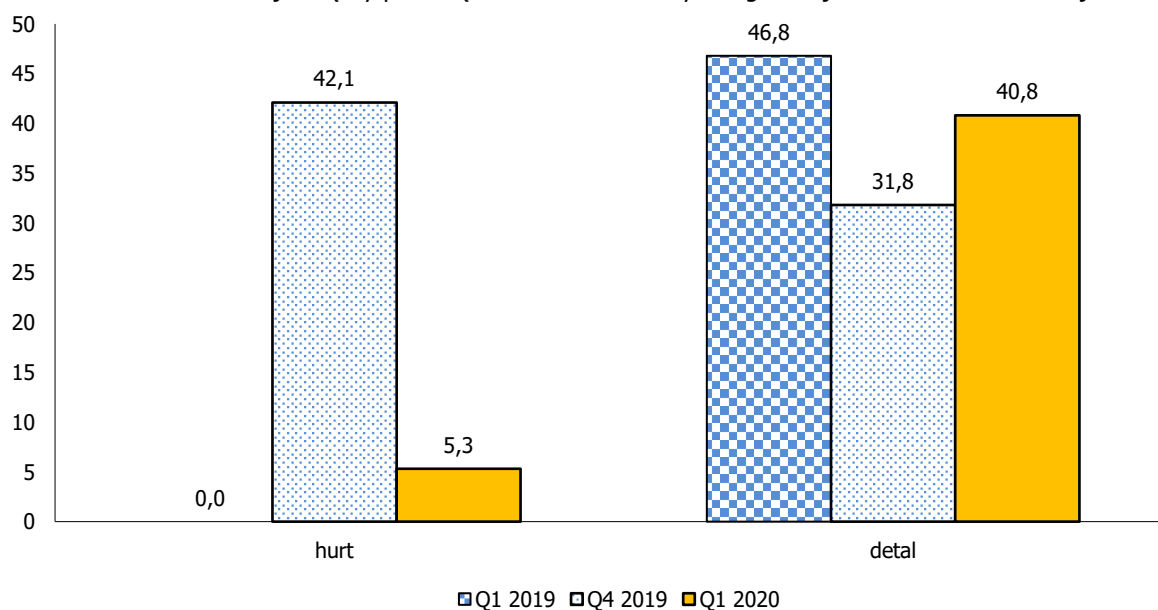

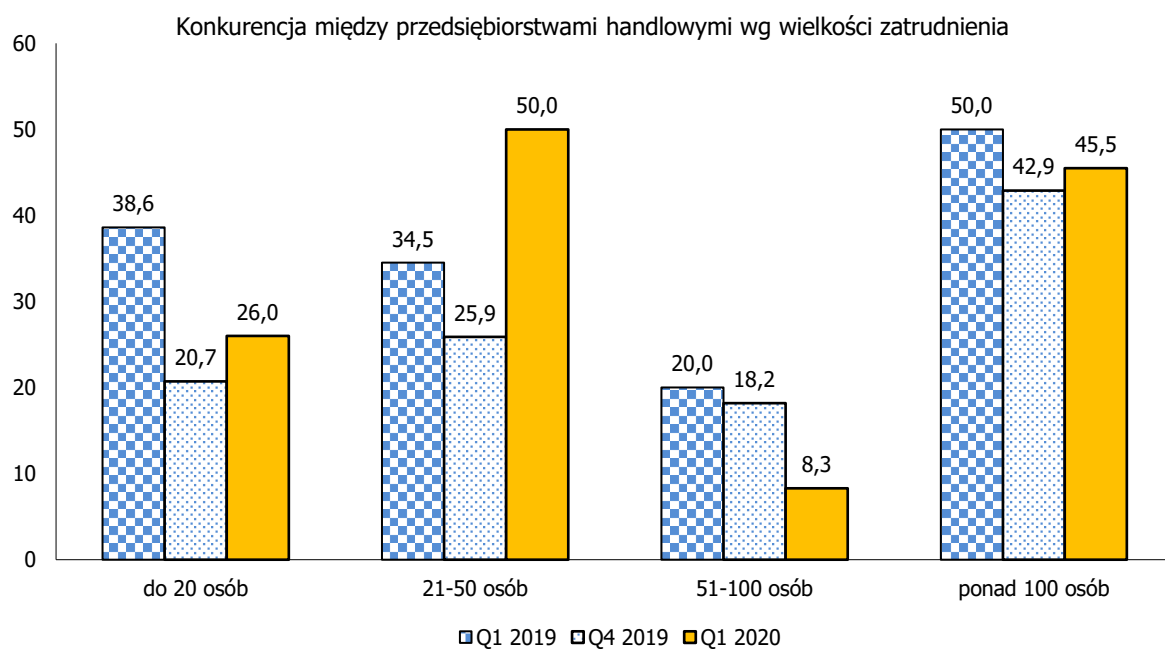
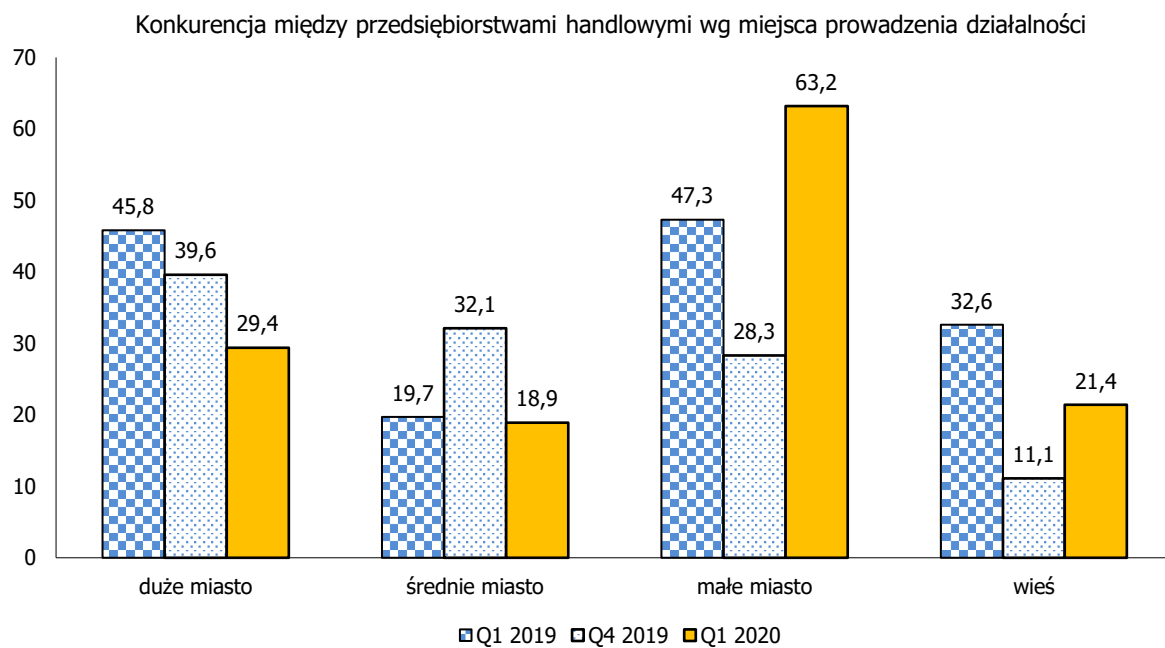
KONKURENCJA MIĘDZY PRZEDSIĘBIORSTWAMI HANDLOWYMI

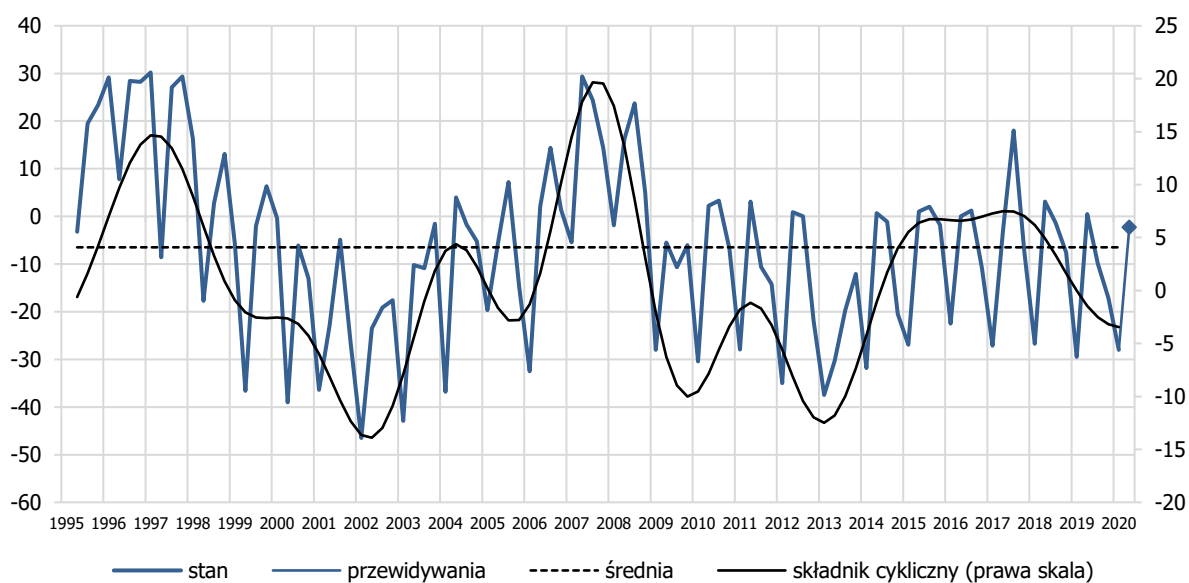
warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	38,3	47,6	30,9	31,2	35,4	32,8
2. brak zmiany	59,3	51,9	68,6	65,8	62,9	64,9
3. spadek	2,4	0,5	0,4	3,0	1,7	2,3
saldo (1.-3.)	35,9	47,1	30,5	28,2	33,7	30,5

Konkurencja między przedsiębiorstwami handlowymi wg rodzaju działalności handlowej

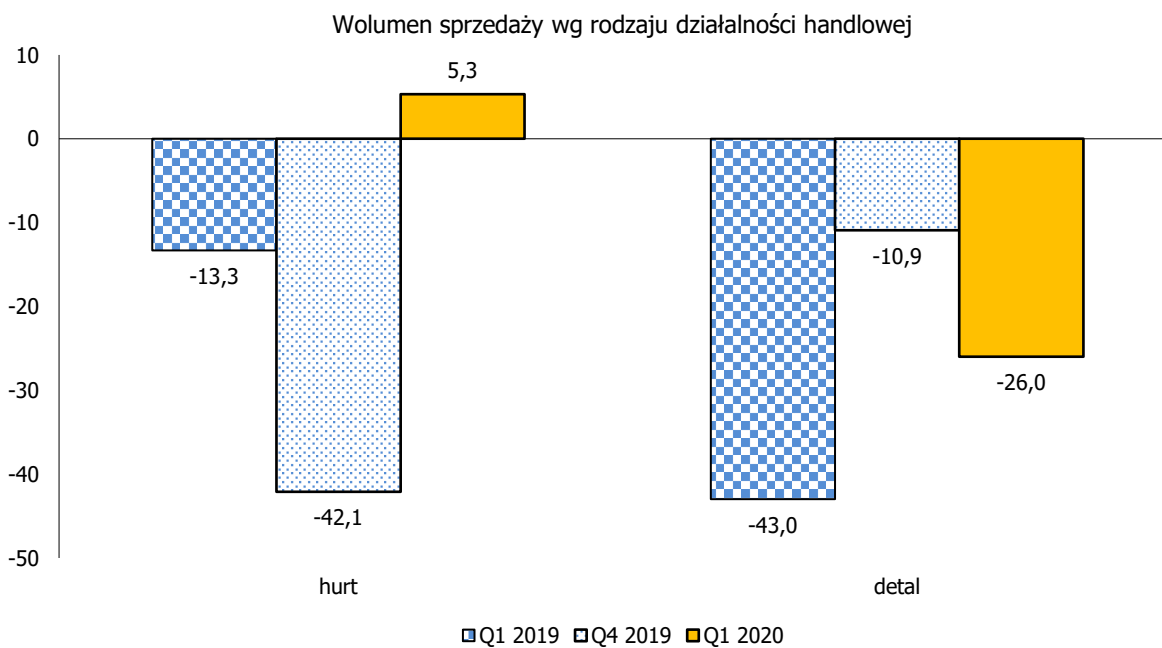

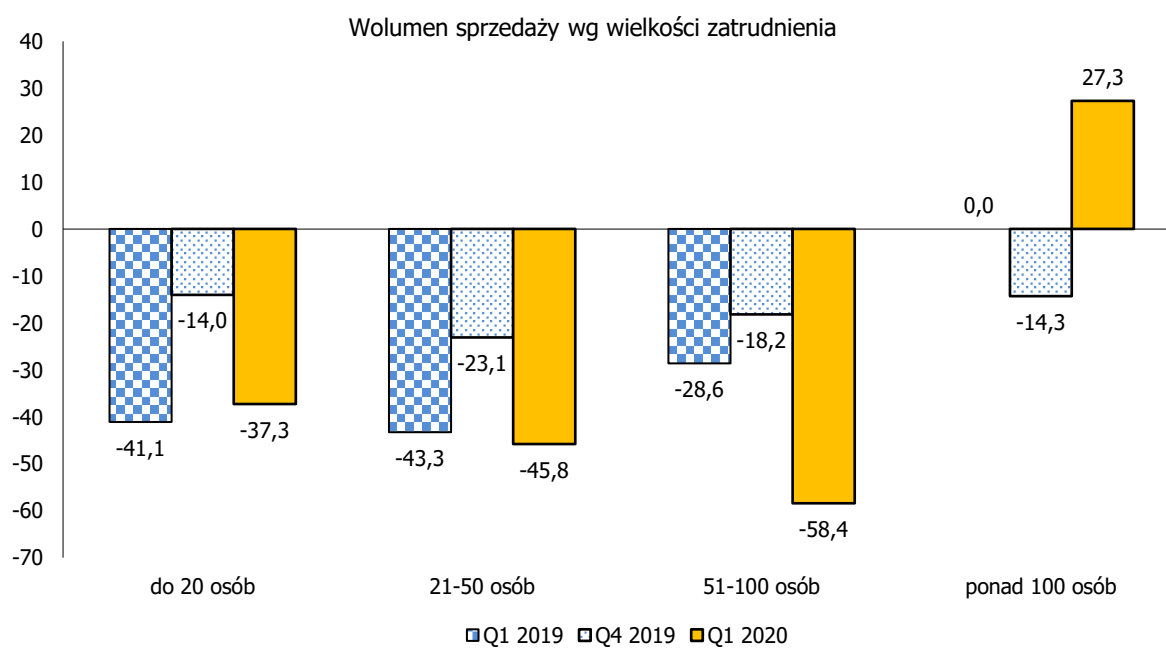
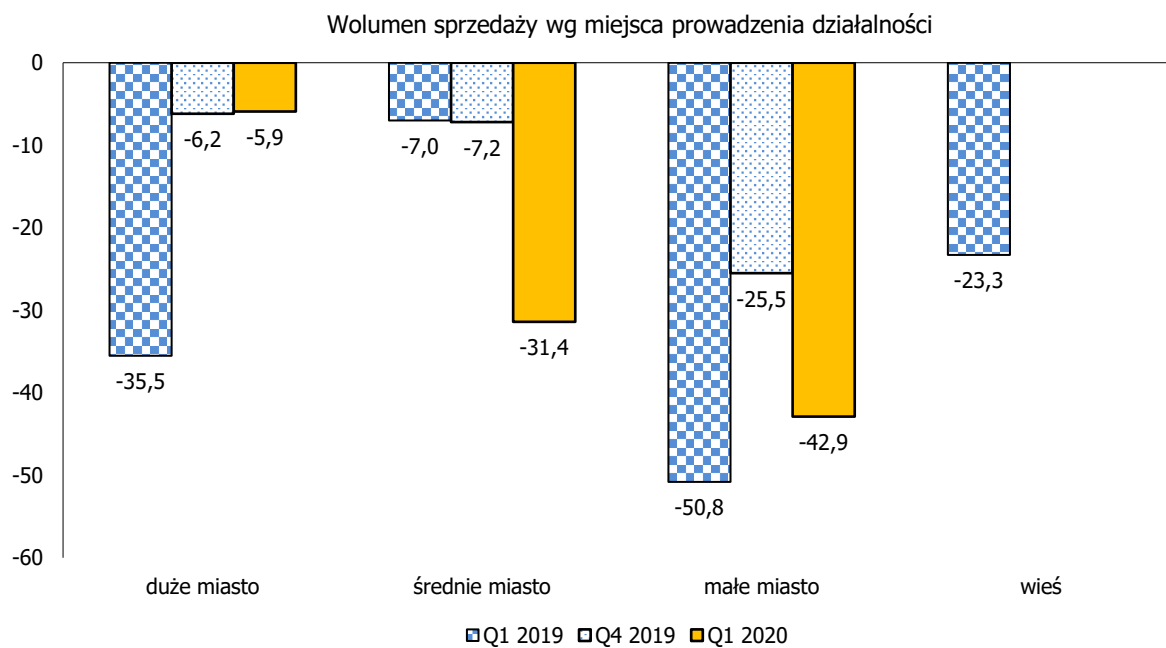

WOLUMEN SPRZEDAŻY

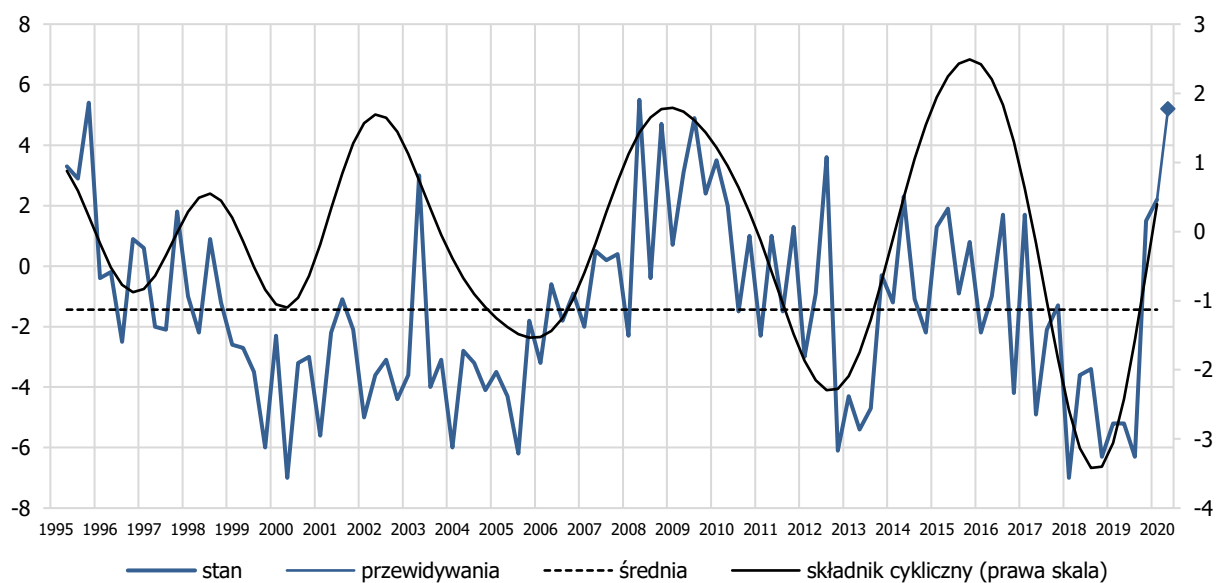

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	11,6	26,4	18,5	16,1	12,8	20,6
2. brak zmiany	47,3	47,6	53,2	50,8	46,4	56,6
3. spadek	41,1	25,9	28,4	33,2	40,8	22,9
saldo (1.-3.)	-29,5	0,5	-9,9	-17,1	-28,0	-2,3

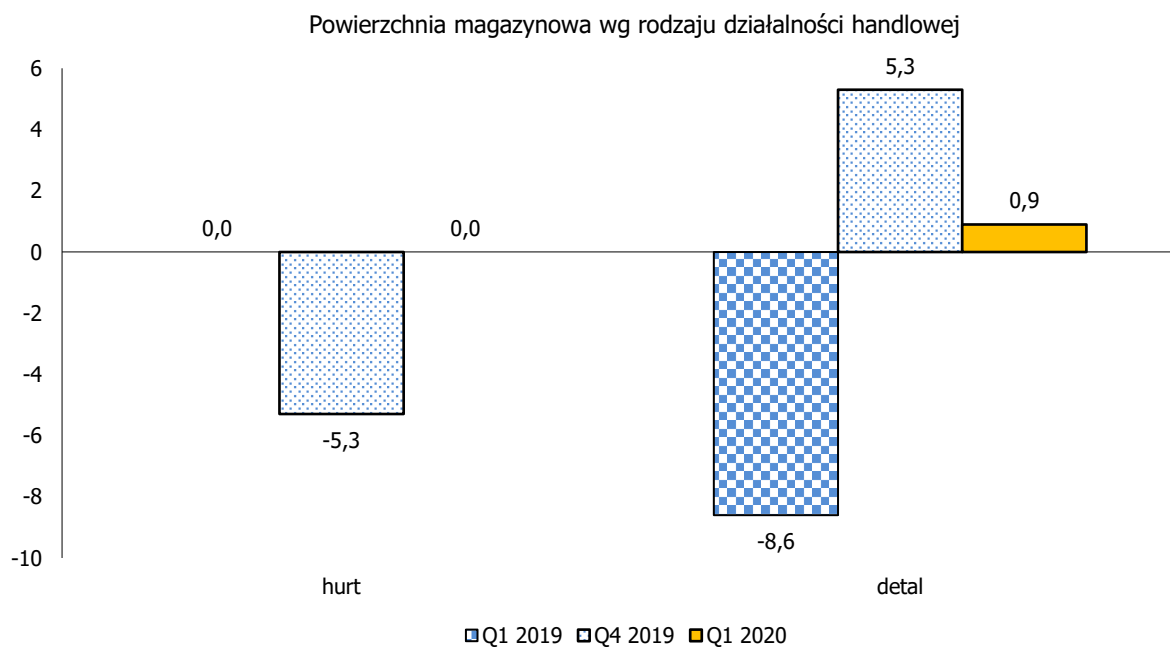

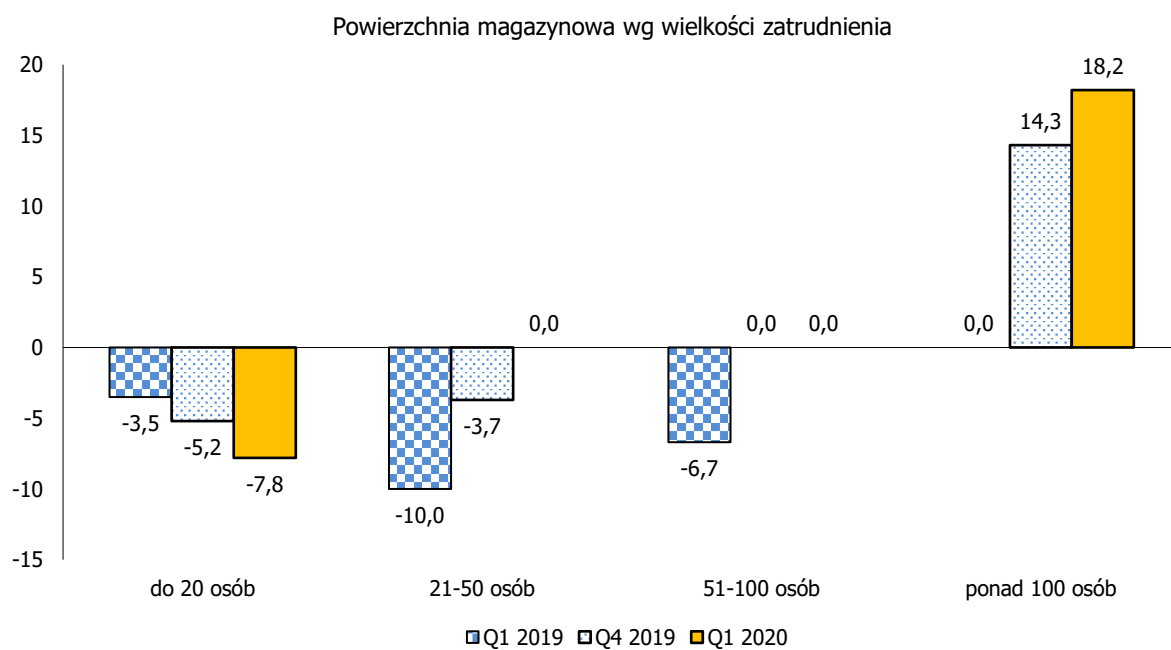
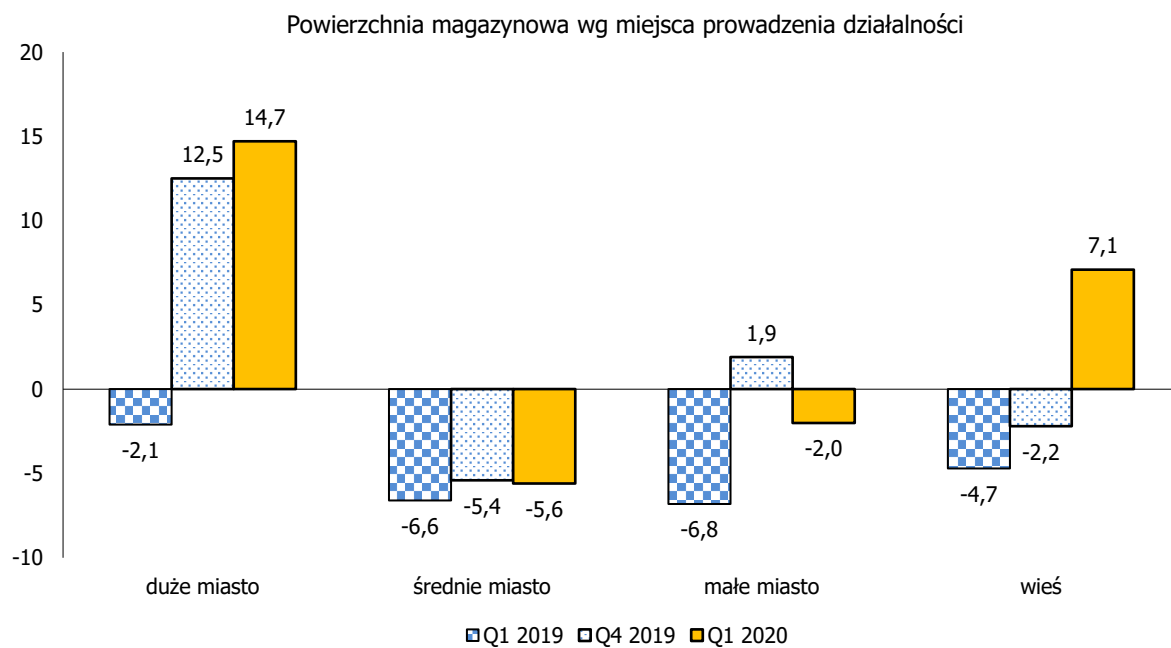

POWIERZCHNIA MAGAZYNOWA

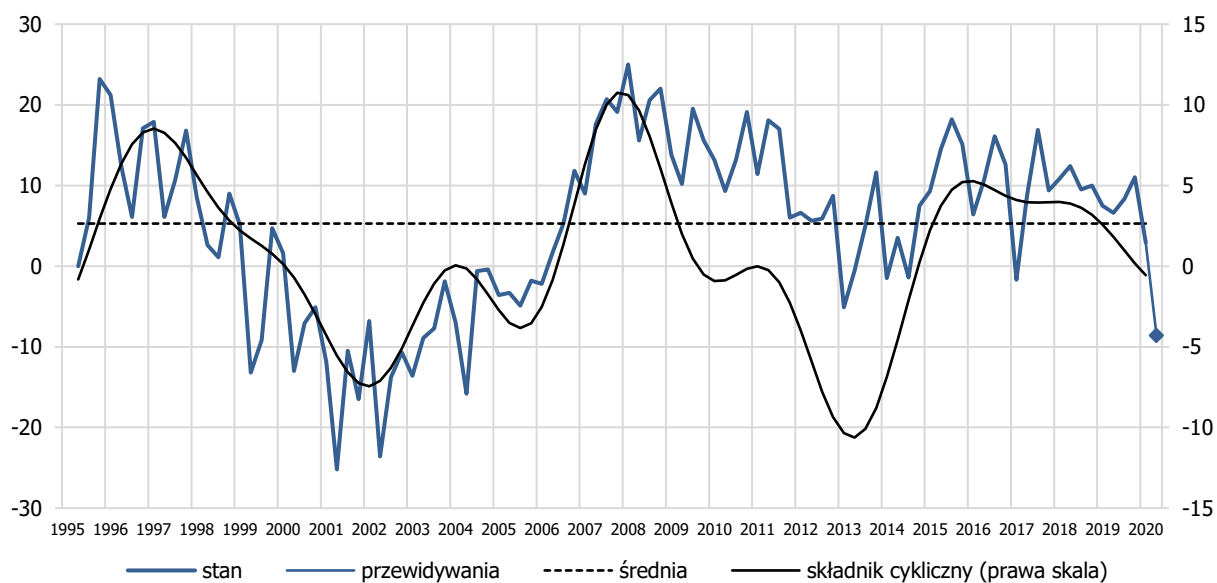

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. wzrost	0,5	0,0	0,5	4,5	5,0	10,9
2. brak zmiany	93,8	94,8	92,8	92,6	92,2	83,4
3. spadek	5,7	5,2	6,8	3,0	2,8	5,7
saldo (1.-3.)	-5,2	-5,2	-6,3	1,5	2,2	5,2

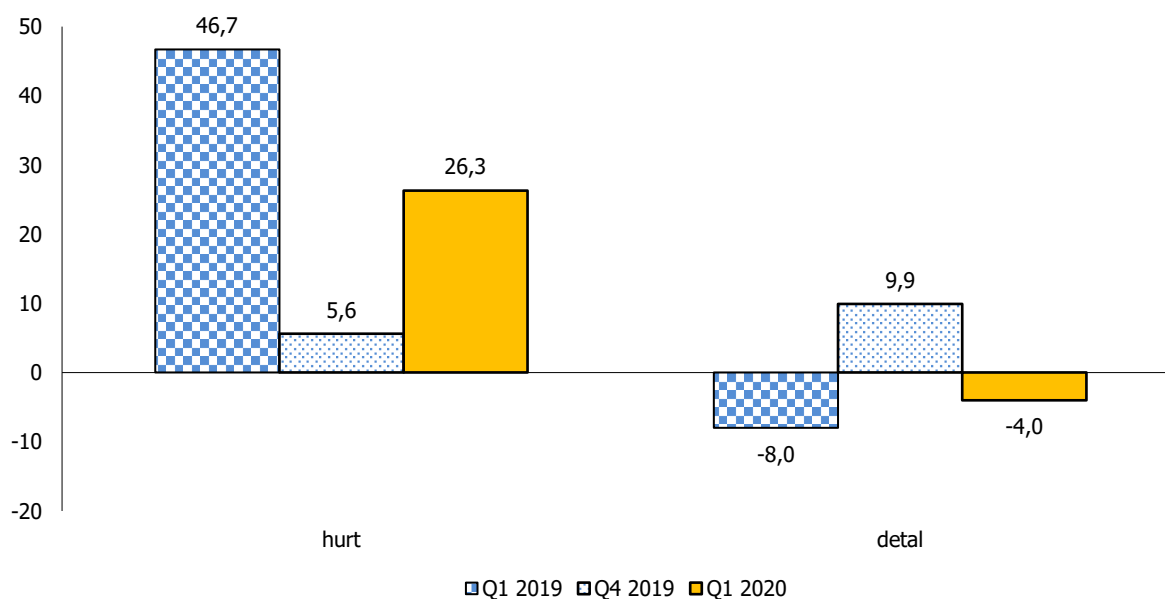

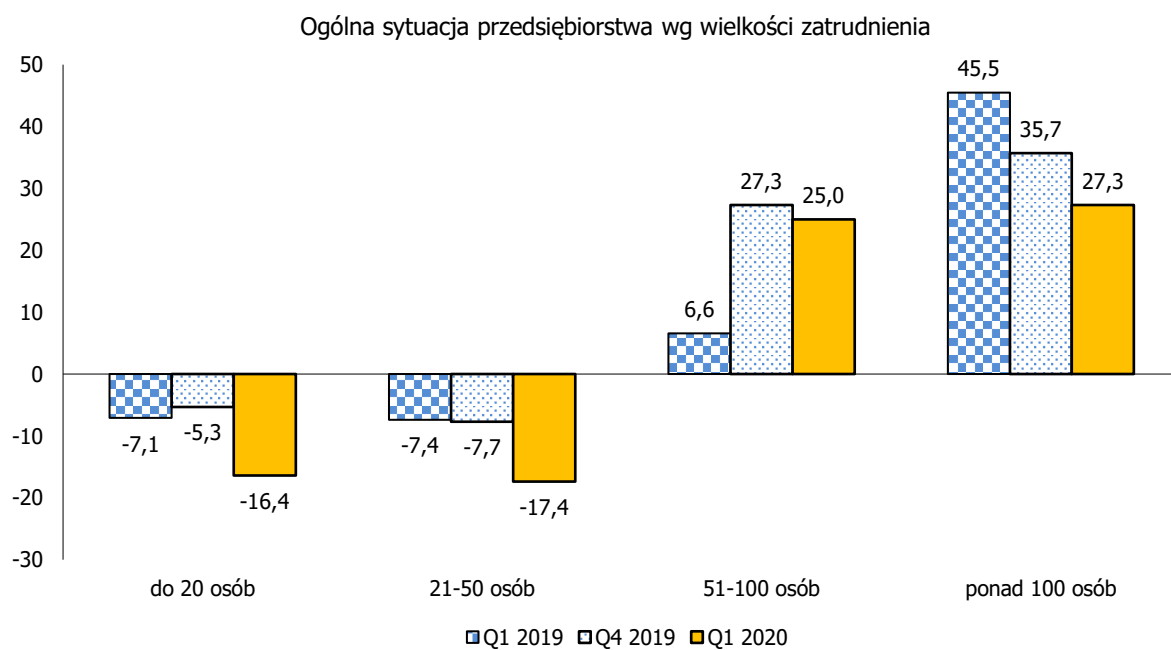
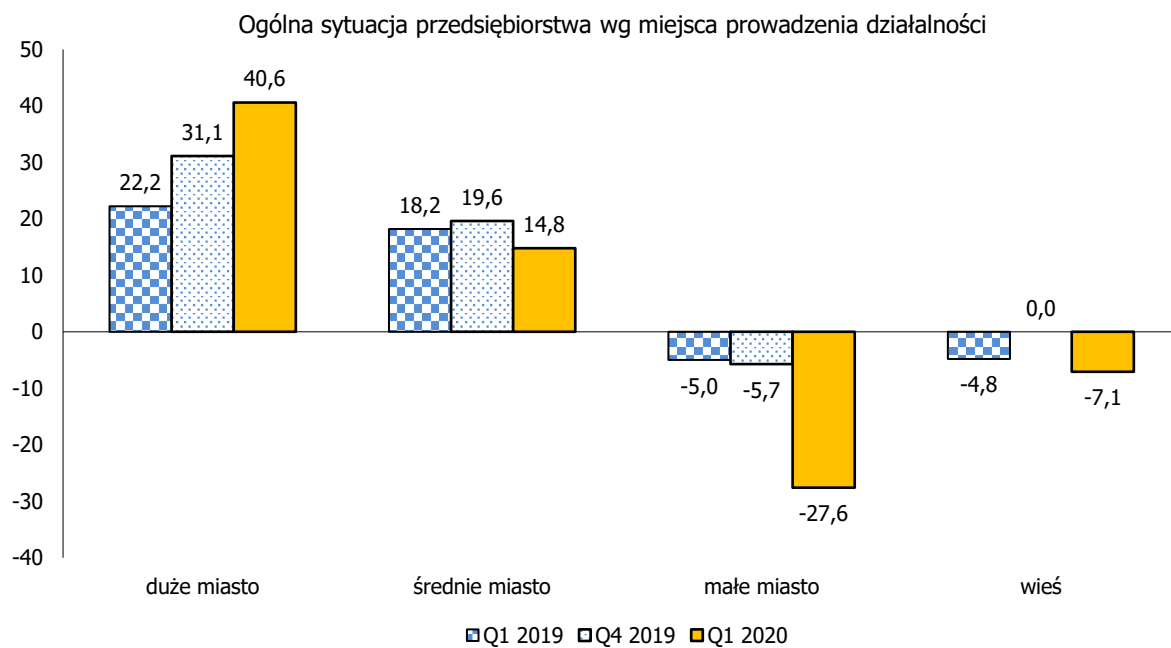
OGÓLNA SYTUACJA PRZEDSIĘBIORSTWA

warianty odpowiedzi - odsetki	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020	przewidywania
1. dobra	21,4	19,0	19,3	21,6	20,6	11,5
2. średnia	64,7	68,6	69,7	67,8	61,7	68,4
3. słaba	13,9	12,4	11,0	10,6	17,7	20,1
saldo (1.-3.)	7,5	6,6	8,3	11,0	2,9	-8,6

Ogólna sytuacja przedsiębiorstwa wg rodzaju działalności handlowej

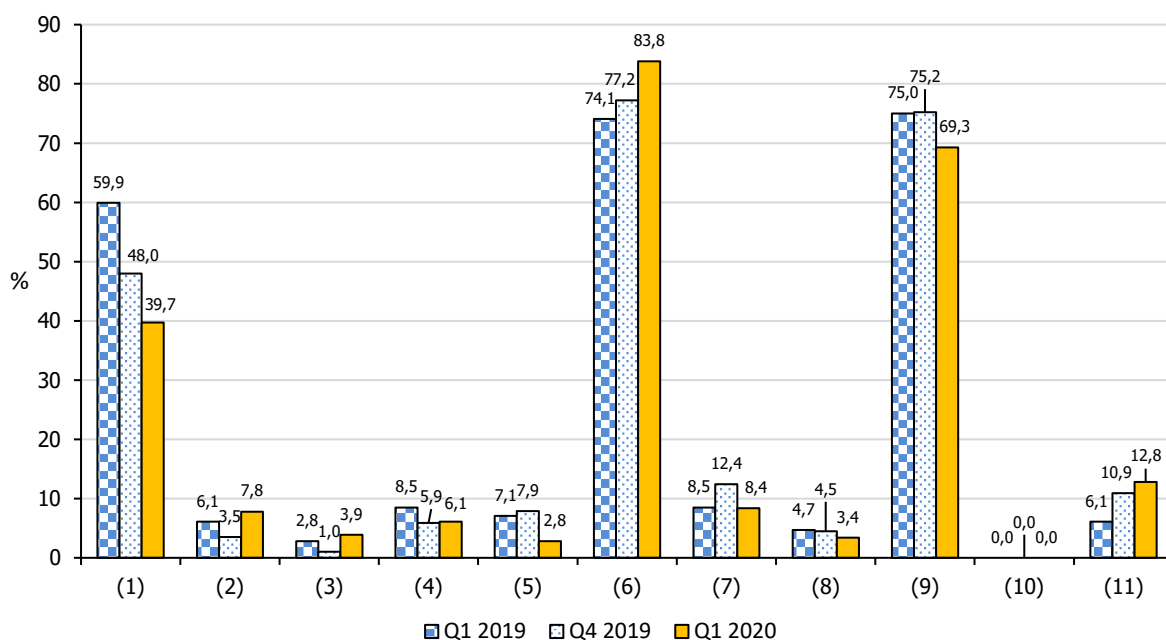

CENY TOWARÓW

	Q1 2019	Q2 2019	Q3 2019	Q4 2019	Q1 2020
1. wzrost	51,2	62,1	62,2	54,5	65,0
o więcej	11,4	31,8	25,6	19,5	32,2
o tyle samo	25,1	16,1	25,6	23,5	16,7
o mniej	14,7	14,2	11,0	11,5	16,1
2. brak zmiany	45,0	30,8	32,9	38,5	29,3
3. spadek	3,8	7,1	5,0	7,0	5,7
saldo (1.-3.)	47,4	55,0	57,2	47,5	59,3

CZYNNIKI OGRANICZAJĄCE POPRAWĘ SYTUACJI PRZEDSIĘBIORSTW HANDLOWYCH

- (1) niedostateczny popyt
- (2) niedostateczna podaż sprzedawanych towarów
- (3) jakość towarów
- (4) wysokość oprocentowania kredytów
- (5) możliwość uzyskania kredytów
- (6) koszty zatrudnienia pracowników
- (7) powierzchnia sprzedaży
- (8) wielkość magazynów
- (9) konkurencja
- (10) nie występują
- (11) inne

III. SUMMARY

Business situation in the trade sector improved in the 1st quarter of 2020. The IRG SGH trade confidence indicator (IRGTRD) quarterly increased by 8.8 pts to 0.8 pts, but is now 9.4 pts down from the respective year 2019 figure and 3.8 pts down from the four-quarters' average over the last ten years (which amounts to 4.6 pts). Though the confidence indicator and the balances of: traders' general and financial situation, purchases of (domestically produced and foreign) goods, employment and storage space declined, the surveyed firms assessed their general economic situation as good. They expect their trading activity to improve over the next two quarters.

IV. KONIUNKTURA W HANDLU W 2019 r.

W 2019 roku IRG SGH przeprowadził kolejne cztery edycje badania koniunktury w polskim handlu. Po odświeżeniu próby badawczej w III kwartale 2017 r. do wypełnienia ankiet angażowano w każdym kwartale 2019 roku ponad 300 przedsiębiorstw handlowych, osiągając współczynnik zwrotu na poziomie 34%-39%. Badania prowadzone były na reprezentatywnej próbie polskich przedsiębiorstw handlowych. Wyniki badań zostały rozpowszechnione wśród polskich środowisk opiniotwórczych oraz przedstawione w środkach masowego przekazu.

W 2019 roku dodatnie wartości wskaźnika koniunktury zaobserwowano w pierwszym i drugim kwartale, odpowiednio: 10,2 pkt i 1,3 pkt. W I kwartale 2019 r. ogólny wskaźnik koniunktury przyjął wartość wyższą od poziomu odnotowanego dla analogicznego okresu rok wcześniej oraz od średniej dla tego okresu z ostatnich 10 lat (wynosi ona 4,6 pkt). Z kolei w drugim kwartale była ona wyższa niż w odpowiednim okresie w 2018 r. W trzecim kwartale koniunktura uległa pogorszeniu; wartość wskaźnika koniunktury IRG SGH (IRGTRD) zmniejszyła się o 2,8 punktu do poziomu -1,5 pkt. Była również niższa od średniej dla III kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -0,1 pkt) oraz niższa od poziomu odnotowanego rok wcześniej (3,2 pkt w III kwartale 2018 r.). Kolejne pogorszenie się koniunktury odnotowano w IV kwartale 2019 r. Wartość wskaźnika koniunktury obniżyła się o kolejne 6,5 punktu do poziomu -8,0 pkt. Była również niższa od średniej dla IV kwartału z ostatnich dziesięciu lat (wynosi ona -5,6 pkt) oraz niższa od poziomu odnotowanego w IV kwartale 2018 roku (3,1 pkt). Obserwowane w 2019 roku wahania koniunktury w handlu odbiły się na ogólnej i finansowej sytuacji przedsiębiorstw handlowych.

Kolejny rok z rzędu obserwowaliśmy spadek zakupów od dostawców zagranicznych (ujemne wartości salda odnotowano we wszystkich kwartałach, odpowiednio: -19,4, -7,6, -2,5 oraz -3,7 pkt). Zakupy od dostawców zagranicznych są wrażliwym wskaźnikiem koniunktury w polskim handlu, który asymetrycznie reaguje na jej zmiany, tzn. silnie rośnie wraz z pogarszaniem się koniunktury i powoli maleje wraz z jej poprawą. Towarzyszyła temu fluktuacja wielkości zakupów od dostawców krajowych i zapasów.

Przez cały 2018 rok wartości salda odpowiedzi na pytanie o wielkość zatrudnienia były ujemne; w kolejnych kwartałach wyniosły: -17,6, -6,6, -13,9 oraz -18,7 pkt. Presja na redukcję zatrudnienia była widoczna już w poprzednich latach. W roku 2019 tendencja cięcia etatów w handlu nasiliła się.

Nieprzerwanie od wielu lat utrzymuje się na wysokim poziomie saldo odpowiedzi na pytanie dotyczące konkurencji dla badanych przedsiębiorstw handlowych. Tak było również w 2019 roku. Pomimo postępującej w polskim handlu koncentracji oraz będącego jej efektem spadku liczby mniejszych sklepów jest on ciągle rozproszony. Polski handel nadal charakteryzuje się bardziej strukturą konkurencyjną niż zachowaniami konkurencyjnymi. Zdecydowanie większe korzyści osiągają konsumenci z nasilenia się procesów koncentracyjnych niż z zagrożenia konkurencyjnego, na jakie narzekają przedsiębiorstwa handlowe.

Od początku badania koniunktury w handlu przez IRG SGH niezmiennie trzy czynniki ograniczają polepszenie się sytuacji przedsiębiorstw handlowych: konkurencja między nimi, wysokie koszty zatrudnienia pracowników oraz niedostateczny popyt. W IV kwartale 2019 roku – w stosunku do analogicznego okresu 2018 roku – zwiększył się odsetek przedsiębiorstw uważających konkurencję, koszty zatrudnienia pracowników oraz niedostateczny popyt za główne czynniki ograniczające ich rozwój, odpowiednio: z 73,0% do 75,2%, z 69,3% do 77,2% oraz z 41,9% do 48,0%.